

LOS INCONTROLADOS

(ΟΙ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΟΙ)

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ
ΣΤΗ ΒΙΤΟΡΙΑ

(ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1977)

Μετάφραση: Πριονιστήριο το Χρυσό Χέρι
Σεπτέμβριος 2020

Τίτλος πρωτοτύπου: *Manuscrit trouvé à Vitoria*.

Το κείμενο που ακολουθεί γράφτηκε από τον Χάιμε Σεμπρούν (Jaime Semprun) και τον Μιγκέλ Αμορός (Miguel Amorós), μετέπειτα ιδρυτικά μέλη της *Εγκυκλοπαίδειας των Οχλήσεων* (*Encyclopédie des Nuisances*). Κυκλοφόρησε στα ισπανικά τον Απρίλιο του 1977, ενώ η γαλλική εκδοχή του (στην οποία βασίστηκε η παρούσα ελληνική μετάφραση) δημοσιεύτηκε τελικά το 1979 στο τεύχος 3 του περιοδικού *L' Assommoir*.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΟΥΣ

Μετά από σαράντα χρόνια θριαμβευτικής αντεπανάστασης, ο ίδιος φόβος ξαναβρίσκει τις ίδιες λέξεις: κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου ο κυβερνητικός συνασπισμός (αστοί, δημοκράτες, σοσιαλιστές, σταλινικοί και σενετίστες) που συνέτριψε την επανάσταση για να χάσει τον πόλεμο αποκαλούσε *ανεξέλεγκτους* τους προλετάριους που, καταπολεμώντας όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς εχθρούς τους, δεν υπάκουαν παρά μόνο στους εαυτούς τους, μέχρι το τέλος. Και σήμερα πάλι, με την επιστροφή της επανάστασης, η ίδια *κατηγορία* εκτοξεύεται από όλους τους υπερασπιστές του παλιού κόσμου ενάντια σε εκείνους των οποίων οι υπερβάσεις θέτουν με ενοχλητικό τρόπο σε κίνδυνο την ειρηνική αναδιοργάνωση της εκμετάλλευσής τους. Αυτοί που προσβάλλουν έτσι τους επαναστάτες προλετάριους δείχνουν αντιθέτως, από το γεγονός και μόνο ότι έχουν ακόμα τη δυνατότητα και τα μέσα να το κάνουν, πόσο *μετριοπαθές* παραμένει το προλεταριάτο. Εκείνο δεν χρειάζεται βέβαια να *προφυλαχθεί* από μια τέτοια κατηγορία, αλλά να αναγνωρίσει σε αυτήν την αλήθεια των εχθρών του, που είναι επίσης δική του, την αλήθεια ενός *κοινωνικού πολέμου* όπου εξαπολύει την ολοένα πιο ανεξέλεγκτη άρνησή του, και που δεν θα περατωθεί παρά μόνο με την καταστροφή κάθε εξωτερικού ελέγχου, την κατάργηση “όλων όσα υπάρχουν ανεξάρτητα από τα άτομα”: τον κομμουνισμό. Εμείς από την πλευρά μας, ως *κάποιοι επιπλέον ανεξέλεγκτοι*, δεν παρουσιαζόμαστε ενώπιον του σημερινού κινήματος λέγοντάς του: “Ίδού η αλήθεια, γονάτισε”, όπως όλοι οι ιδεολογικοί αυταρχισμοί που αναζητούν μια πραγματικότητα για να την χειραγωγήσουν· θέλουμε απλώς να του δείξουμε *πώς* αγωνίζεται ήδη, και *γιατί* πρέπει να αποκτήσει την πλήρη συνείδηση αυτού του αγώνα. Ενεργώντας με αυτόν τον τρόπο, δεν καταδεχόμαστε να αποκρύψουμε το πρόγραμμά μας, που δεν είναι διαφορετικό από εκείνο όλων των ανεξέλεγκτων, και του οποίου πρέπει να κατέχουν τη συνείδηση για να το κατέχουν πραγματικά: η οργάνωση της “κοινότητας των επαναστατών προλετάριων που θέτουν υπό τον έλεγχό τους όλες τις συνθήκες της ύπαρξής τους”, όχι με οποιονδήποτε “εργατικό έλεγχο” μέσω του οποίου οι πιο σύγχρονοι υπηρέτες του Κράτους ονειρεύονται να κάνουν τους εργαζόμενους να ενδιαφερθούν για την παραγωγή της αθλιότητάς τους, αλλά με την εξεγερσιακή πραγμάτωση του κομμουνισμού, την κατάργηση του εμπορεύματος, της μισθωτής εργασίας και του Κράτους.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ ΣΤΗ ΒΙΤΟΡΙΑ

ΠΩΣ Ο ΦΡΑΝΚΙΣΜΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ

“Όταν η νομιμότητα είναι αρκετή για να σωθεί η κοινωνία, τότε νομιμότητα·
όταν δεν είναι αρκετή, τότε δικτατορία.”

(Δονόσο Κορτές [Donoso Cortés, Juan], ομιλία της 4^{ης} Ιανουαρίου 1849)

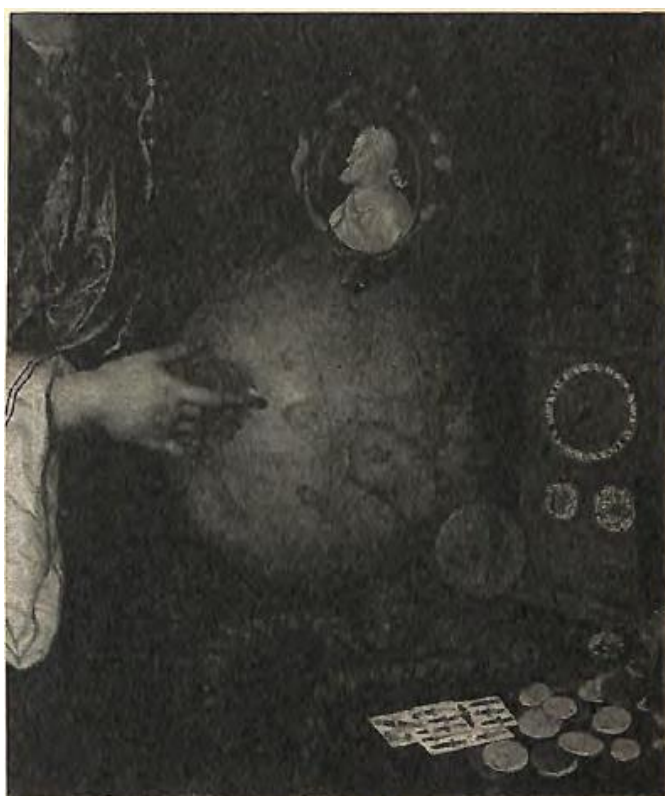
Σύντροφοι,

Η σύγχρονη ιστορία αντέστρεψε για την ισπανική αστική τάξη τους όρους των εναλλακτικών επιλογών που διατύπωσε γι’ αυτήν πριν από έναν αιώνα και πλέον ο Δονόσο Κορτές: όταν η δικτατορία δεν είναι πια αρκετή για να σωθεί η κυριαρχία της πάνω στην κοινωνία, τότε δημοκρατία. Πρέπει να αναστηθεί η δημοκρατία έτσι ώστε τη στιγμή που η δικτατορία χάνεται, να μην ανακαλυφθεί η επανάσταση.

Με τη συνεχή εμβάθυνση της κοινωνικής κρίσης και την *άγρια* προέλαση της προλεταριακής λύσης της, το κέντρο βάρους της πραγματικότητας είχε μετατοπιστεί τόσο μακριά από όσα υποτίθεται ότι την αναπαριστούσαν ώστε στη σφαίρα της εξουσίας τα πάντα αποσταθεροποιήθηκαν και κάθε κλιμάκιο της ιεραρχικής αναπαράστασης βρέθηκε εκτεθειμένο. Προκειμένου να διαπραγματευτούν τη συμφωνία τους με τους γραφειοκράτες της αντιπολίτευσης, οι σημερινοί κάτοχοι της κρατικής εξουσίας αναγκάστηκαν να αποκηρύξουν την ίδια τους τη νομιμότητα, κατάλοιπο μιας εποχής όπου μπορούσαν να επιτρέπουν στον εαυτό τους την περιφρόνηση της φαινομενικότητας που πρέπει τώρα να οργανώσουν βιαστικά. Οι φρανκιστές, που για τόσο πολύ καιρό ταπεινώσαν το προλεταριάτο με τον θρίαμβό τους, αναγκάστηκαν να ταπεινωθούν προκειμένου να μη θριαμβεύσει το προλεταριάτο. Και οι γραφειοκράτες της αντιπολίτευσης, που έσπευσαν να προσφέρουν την υποστήριξή τους στη νέα δημοκρατική νομιμοποίηση της εξουσίας, αναγκάστηκαν επίσης να σπεύσουν να επιδιώξουν τη δική τους νομιμοποίηση, να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια, να καλοπιιάσουν τους εργαζόμενους και να εξευτελιστούν μπροστά τους για να γίνουν, αν όχι αποδεκτοί, τουλάχιστον ανεκτοί από αυτούς. Κατά τη διάρκεια αυτού του τελευταίου έτους της πορείας προς τη δημοκρατική σταθεροποίηση του ισπανικού καπιταλισμού, το κόμμα της τάξης –φρανκιστές και αντιπολίτευση– φάνηκε τόσο ασυνάρτητο όσο και αυτή η ίδια η τάξη, που βασίστηκε σε ένα κωμικό μείγμα μη πραγματικής νομιμότητας και μη νόμιμων πραγματικοτήτων. Αλλά αποδείχτηκε βαθιά ενωμένο στην πράξη, μέσω του καταμερισμού της κατασταλτικής εργασίας –οι μεν εκτός, οι δε εντός της εργατικής τάξης– ενάντια στην εν κινήσει αυτονομία.

Αν εξετάσουμε χωρίς αυταπάτες την αλήθεια του πρόσφατου παρελθόντος, θα καταλάβουμε γρήγορα το άμεσο μέλλον που πλησιάζει. Αντιμέτωπος με το κύμα των απεργιών του χειμώνα του 1976, οι ποικίλες πτέρυγες ενός αποσυντιθέμενου καθεστώτος και μιας συναθροιζόμενης αντιπολίτευσης

αναγκάστηκαν να σώσουν μαζί και χωρίς να χάσουν χρόνο την πραγματικότητα της καπιταλιστικής τάξης για της οποίας τη μελλοντική πολιτική φαινομενικότητα φιλονικούσαν. Καθώς το αντεπαναστατικό παρελθόν αποδιαιρθρώνεται από όλες τις πλευρές, δείχνει με τον καλύτερο τρόπο, στην πορεία της σήψης του, την αλήθεια της ύπαρξής του εκεί όπου είχε επικυρώσει την ενότητά του, πάνω στα πτώματα των επαναστατών του 1936: η *πραγματική* ενότητά του διασπάται στα πρωταρχικά στοιχεία της, καθένα εκ των οποίων γνωρίζει μια τελευταία αναλαμπή ψευδούς νεότητας ενώ ο φαινομενικός κατακερματισμός του αναιρείται από την ενοποίηση στην οποία εξαναγκάζει τους εχθρούς της η επανάσταση. Καθώς ο φρανκισμός γίνεται δημοκρατικός, όλα όσα είχαν *αλληλοδιαδεχθεί* απέναντι στο προλεταριάτο πρέπει τώρα να του αντιταχθούν ταυτόχρονα. Η πολύ προφανής μη πραγματικότητα αυτής της εκ γενετής γερασμένης πολιτικής δημοκρατίας συνίσταται στο γεγονός ότι ενώ πρέπει να λανσάρει στην αγορά τις διάφορες παραλλαγές κυβερνητικών προγραμμάτων μεταξύ των οποίων θα κληθεί να επιλέξει ο πολίτης, το κοινωνικό περιθώριο ελιγμού των διευθυνόντων, ή των υποτιθέμενων διευθυνόντων, είναι τόσο μικρό ώστε δυσκολεύονται πολύ να παρουσιάσουν κάποιες ευλογοφανείς αποχρώσεις ψευδο-επιλογής. Έτσι αυτό που οι φρανκιστές και η αντιπολίτευση θέλουν να περάσουν σαν μια μεγαλειώδη ιστορική ανανέωση εμφανίζεται χωρίς καμία δυνατή συγκάλυψη ως μια άθλια συσσώρευση παζαριών, μπαλωμάτων, ύπουλων χτυπημάτων και ελιγμών, που διενεργούνται πυρετωδώς μέσα σε μια ατμόσφαιρα δημαγωγίας και αποσάθρωσης.

Αυτό που πριν από δέκα χρόνια θα ήταν μια επίδειξη δύναμης από την πλευρά της ισπανικής αστικής τάξης, καθώς θα έδειχνε την ικανότητά της να ξεφορτωθεί το τρομοκρατικό παρελθόν της για να κυβερνήσει χωρίς ένα καθεστώς εξαίρεσης, εκφράζει σήμερα την αδυναμία της και τους φόβους της σε μια στιγμή όπου πρέπει να προετοιμάσει το καταπιεστικό μέλλον της. “Η μεγάλη αγκαλιά ολόκληρης της μεγάλης ισπανικής οικογένειας”, όπως έλεγε ο Φράνκο, και η “εθνική συμφιλίωση”, όπως έλεγε ο Καρίγιο¹, συναντιούνται στην κοινή αντεπαναστατική αλήθεια τους· και επειδή τέτοιοι εναγκαλισμοί χρειάζονται προξενήτρες, μία από αυτές, ο Τιέρνο Γκαλβάν², θα αποδώσει το νόημά τους: “Η κυβέρνηση παρουσίασε ένα ευφύες σχέδιο. Ένα πολιτικό σύμφωνο με την αντιπολίτευση θα μπορούσε να μειώσει τις κοινωνικές και οικονομικές διαμαρτυρίες που κινδυνεύουν να μετατραπούν σε εξέγερση ενάντια στη θεσμική μορφή του Κράτους”· και κατέληγε με μια έκκληση για τη συγκρότηση ενός “ενιαίου μετώπου όλων των δημοκρατικών κομμάτων” και του καθεστώτος για τη διάσωσή της (δήλωση της 12^{ης} Αυγούστου 1976).

Δεν θα είναι η πρώτη ούτε η τελευταία φορά που η κυρίαρχη εξουσία επιδιώκει τη σωτηρία της με την οργάνωση εκλογών για να δώσει στον εαυτό της τον χρόνο να βγει από “μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές κρίσεις του 20^{ου} αιώνα”. Αν και είναι αλήθεια ότι οι “κρίσεις δεν επιλύονται παρά μόνο με θεαματικά άλματα προς τα εμπρός”, αυτό το μεγάλο άλμα του θεάματος προς τα εμπρός δεν θα μπορούσε να διασφαλιστεί με τη διεξαγωγή εκλογών: πρέπει να επιτύχει μια γενικευμένη παραποίηση των κοινωνικών σχέσεων σε βάθος. Πέρα από την υπανάπτυξη των τεχνικών του ψεύδους στην πληροφόρηση και στην κουλτούρα, που θα ξεπεραστεί γρήγορα – αρκεί να δει κανείς τη μαζική δημιουργία θέσεων εργασίας σε αυτόν τον τομέα–, είναι οι ίδιες οι ρίζες της κοινωνικής παραποίησης που λείπουν, με τη σχεδόν πλήρη ανυπαρξία εργατικής αντιπροσώπευσης. Παρ’ όλες τις προσπάθειες της κυβέρνησης και των εργοδοτών, ο συνδικαλισμός απέτυχε ενώπιον της αντίστασης των εργαζομένων στη συνδικαλιστικοποίηση. Στις αρχές αυτού του έτους, το συνολικό άθροισμα όσων είχαν προσχωρήσει στον *κουρευλιασμένο* συνδικαλισμό (CCOO-UGT-CNT-USO-STV)³ που υπερκεράστηκε από την προλεταριακή επίθεση ήταν μικρότερο από 200.000 εργαζόμενους, από τους

¹ [ΣτΜ] Σαντιάγο Καρίγιο (Santiago Carrillo): Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ισπανίας (PCE).

² [ΣτΜ] Τιέρνο Γκαλβάν (Tierno Galván): Πρόεδρος του Λαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος (PSP).

³ [ΣτΜ] CCOO (Comisiones Obreras): Εργατικές Επιτροπές (συνδεδεμένες με το Κομμουνιστικό Κόμμα Ισπανίας).

UGT (Unión General de Trabajadores): Γενική Ένωση Εργατών (συνδεδεμένη με το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ισπανίας (PSOE)).

CNT (Confederación Nacional del Trabajo): Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας (αναρχοσυνδικαλιστική).

USO (Unión Sindical Obrera): Συνδικαλιστική Ένωση Εργατών (συνδεδεμένη με Ρωμαιοκαθολικές οργανώσεις).

STV (Solidaridad de Trabajadores Vascos): Αλληλεγγύη Βάσκων Εργατών (το εργατικό συνδικάτο με τη μεγαλύτερη επιρροή στη Χώρα των Βάσκων).

οποίους πρέπει να αφαιρεθεί ένα μεγάλο ποσοστό φοιτητών και στελεχών. Πόσο γελοία είναι η κατάσταση όπου το ρημαγμένο CNS⁴ εγκαταλείπεται επειδή είναι άχρηστο και αυτά που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν –τα συνδικάτα της αντιπολίτευσης– δεν υποστηρίζονται!

Έτσι λοιπόν, σύντροφοι, μια μορφή της αντεπανάστασης καταλήγει να γερνάει και καθώς προσπαθεί να αναζωογονηθεί με μια καθυστερημένη δημοκρατική ανανέωση, όπως θα έλεγε σήμερα ο γερο-Χέγκελ, η πολιτική ποικιλοχρωμία δεν μπορεί παρά μόνο να ξαναβάφει γκρι πάνω στο γκρι το γκρίζο λυκόφως αυτού του βασιλείου των σκιών.

Σύντροφοι,

Όταν η κατάσταση μετά τον θάνατο του Φράνκο [στις 20 Νοεμβρίου του 1975 – ΣτΜ] φώναξε στους καπιταλιστές: “Βάλτε τα στοιχήματά σας!”, οι εργαζόμενοι απάντησαν με τις απεργίες τους: “Όχι άλλα στοιχήματα!” Οι νεο-φρανκιστές που ενθρονίστηκαν μαζί με τον Χουάν Κάρλος⁵ είχαν πιστέψει ότι διέθεταν ακόμα τον χρόνο για να παραχωρήσουν, στην ώρα τους και με τους όρους τους, μια θέση στον ήλιο της δημοκρατίας στους γραφειοκράτες της αντιπολίτευσης· αλλά αναγκάστηκαν να αποδεχτούν εξαρχής τη βοήθεια που η αντιπολίτευση δεν μπορούσε παρά να τους προσφέρει, βοήθεια που όντως τους παρείχε και

⁴ [ΣτΜ] CNS (Central Nacional Sindicalista): Εθνικό Συνδικαλιστικό Κέντρο (το μοναδικό, κάθετα οργανωμένο συνδικάτο που αναγνωριζόταν επισήμως από το φρανκικό καθεστώς).

⁵ [ΣτΜ] Ο Χουάν Κάρλος ανακηρύχθηκε βασιλιάς της Ισπανίας στις 22 Νοεμβρίου 1975, σύμφωνα με τον νόμο της διαδοχής που είχε συντάξει πριν τον θάνατό του ο ίδιος ο Φράνκο.

που αποτέλεσε την καθοριστική αιτία της εξάλειψης του απεργιακού κινήματος, του σημαντικότερου μετά τον εμφύλιο πόλεμο.

Τη στιγμή που ανέλαβε την εξουσία η πρώτη κυβέρνηση της μοναρχίας, περίπου εκατό χιλιάδες εργαζόμενοι βρίσκονταν σε απεργία κυρίως στη Μαδρίτη, στην Καταλονία και στη Χώρα των Βάσκων⁶. Το κίνημα εξαπλώνεται και ταυτόχρονα ριζοσπαστικοποιείται, θέτοντας σε κίνδυνο, με την πρακτική των συνελεύσεων και με τον σχηματισμό ομάδων περιφρούρησης για την επέκταση του αγώνα, τον νομικισμό των συνδικαλιστικών γραφειοκρατιών και υπερβαίνοντας όλες τις οργανώσεις· τον Ιανουάριο, η απεργία είναι παρούσα σε πολλές περιοχές της Ισπανίας, αλλά η εργατική αυτονομία θα δώσει στη Μαδρίτη την πρώτη μεγάλη μάχη της στην οποία θα συμμετάσχουν 320.000 απεργοί από τον κατασκευαστικό κλάδο, τη μεταλλουργία και τις δημόσιες υπηρεσίες. Ο υπουργός Συνδικαλιστικών σχέσεων θα ζητήσει ανακωχή και μια συμφωνία των USO-CCOO-UGT θα τον απηχήσει λέγοντας “ότι το ζήτημα δεν είναι να ανασχεθούν ή να ριζοσπαστικοποιηθούν οι απεργίες αλλά να βρεθεί μια διαπραγματεύσιμη διέξοδος”. Ανίκανοι να ελέγξουν τις απεργίες αλλά παρόλα αυτά ικανοί να τις απομονώσουν, οι σταλινικοί θα είναι οι κύριοι εξολοθρευτές τους. Θα είναι οι πρώτοι που θα αποδεχτούν τις υποσχέσεις των αφεντικών, τα αφεντικά θα είναι τα πρώτα που δεν θα τις τηρήσουν, και αυτοί οι ίδιοι σταλινικοί θα είναι πάλι οι πρώτοι που θα αποδεχτούν το γεγονός ότι δεν τηρούνται. Θα δούμε ακόμα και τον Αρίθα⁷, που απολύθηκε από την Perkins, να ζητάει από τους συντρόφους του να “μην πλήξουν την ομαλή λειτουργία της εργασίας”, δείχνοντας με τραγελαφικό τρόπο την αδυναμία των Εργατικών Επιτροπών να χρησιμοποιήσουν τις απεργίες ως στήριγμα για τη σταλινική πολιτική, και την επίγνωση αυτής της αδυναμίας εκ μέρους τους. Καταφέρνοντας να σπάσουν την πιο σημαντική απεργία –στην Standard Electrica– με τη βοήθεια ψεύτικων πληροφοριών, νοθευμένων ψηφοφοριών, μη ψηφισμένων συμφωνιών, μη αντιπροσωπευτικών εκπροσώπων και όλων όσα τους έχει διδάξει στην τέχνη του ψεύδους η μακροχρόνια συνήθειά τους για ελιγμούς, κατάφεραν να διασπάσουν το μέτωπο των απεργών και να το αποθαρρύνουν: πρώτα στις μεγάλες μεταλλουργικές επιχειρήσεις, μετά στις μικρές, έπειτα σε όλες τις επιχειρήσεις που απεργούσαν. Η κυβέρνηση επιστράτευσε τα ταχυδρομεία, τους σιδηροδρόμους και το μετρό, και οι απολύσεις, οι κυρώσεις, οι φυλακίσεις και οι απειλές έκαναν τα υπόλοιπα. Σύμφωνα με την αρχή “ανάκληση στην τάξη προκειμένου να συγκεντρωθούν δυνάμεις για το μέλλον” που υποστηρίζεται από τις γνωστές μεθόδους, όλες οι απεργίες έπεσαν η μία μετά την άλλη στην Κάτω Λιοβρεγάτ [Bajo Llobregat],

⁶ [ΣτΜ] Για ένα χρονικό του κινήματος των συνελεύσεων και των απεργιών που άρχισε να κλιμακώνεται στην Ισπανία από το ξεκίνημα της δεκαετίας του 1970 και κορυφώθηκε αμέσως μετά τον θάνατο του Φράνκο, βλ. επίσης το κείμενο του Μιγκέλ Αμορός “Οι απαρχές και η ανάπτυξη της εργατικής αυτονομίας στην Ισπανία (1970-1976)” (διαθέσιμο στον σύνδεσμο: <https://libcom.org/history/origins-development-workers-autonomy-spain-1970-1976-miguel-amor-s>).

⁷ [ΣτΜ] Χουλιάν Αρίθα (Julían Ariza Rico): Ηγετικό στέλεχος των Εργατικών Επιτροπών και του Κομμουνιστικού Κόμματος Ισπανίας.

στη Μάλαγα, στη Βαλένθια, στη Βίγο, στις Αστούριες, στη Σεβίλλη, στο Βαγιαδολίδ, στη Βαρκελώνη, στην Ταρραγόνα, στην Έλντα, στο Αλικάντε... Οι απεργίες που αντιστάθηκαν όπως η Laforsa στην Κάτω Λιοβρεγάτ, τα τρία εργοστάσια της Michelin, η Roca στην Γκαβά, οι Vers, Hutchinson και Terpel στη Μαδρίτη, κ.λπ., παρέμειναν απομονωμένες και καταδικασμένες να πεθάνουν από ασφυξία. Και στη Βιτόρια, όπου το κίνημα των συνελεύσεων των απεργών είχε φτάσει στο σημείο πέρα από το οποίο υπάρχει μόνο η επανάσταση, όπου κάθε επαναφομοίωση χάνει τα μέσα της και όπου μόνο οι σφαίρες μπορούν να το σταματήσουν, τα όπλα της αστυνομίας πρόφεραν την τελευταία λέξη της δημοκρατίας και οι ηθικολογικοί θρήνοι της αντιπολίτευσης έδωσαν τον τόνο⁸. Όλοι οι υποστηρικτές της αστικής εξουσίας είχαν γλιτώσει την τελευταία στιγμή.

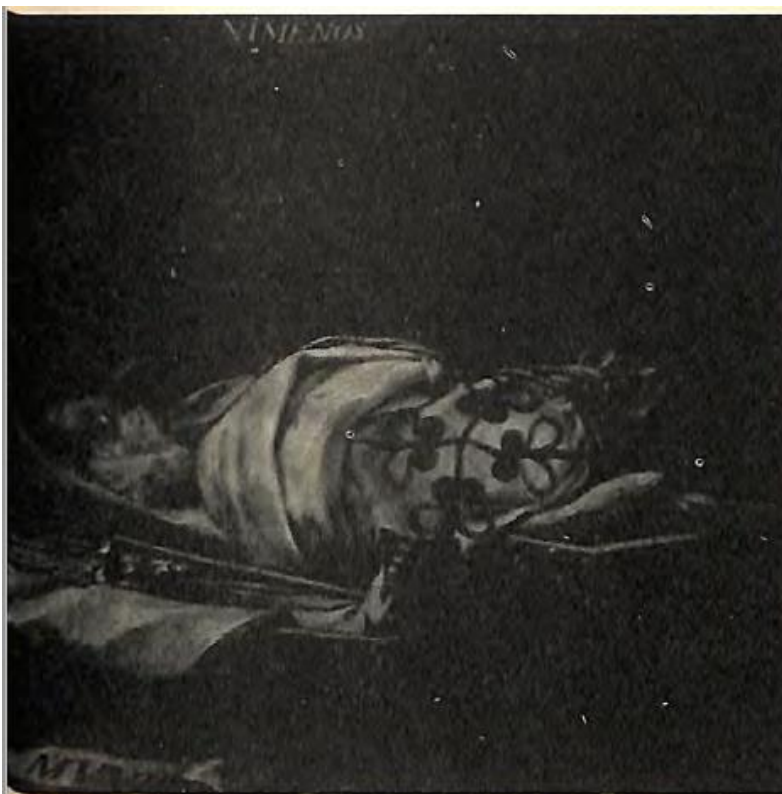
Η μάχη που ξεκίνησε στη Μαδρίτη και χάθηκε στη Βιτόρια είναι το πρώτο χτύπημα του προλεταριάτου ενάντια στην αντιπολίτευση που υποστηρίζεται πλέον από τον φρανκισμό: η κατανομή των κατασταλτικών καθηκόντων τίθεται σε εφαρμογή, καθώς η αστυνομία κάνει όσα δεν μπορούν να κάνουν τα ψέματα και οι ελιγμοί των γραφειοκρατών. Όταν ο Καμάτσο⁹ μιλάει για την “απεργιακή μανία” θυμίζει δικαίως τον Χεσούς Ερνάντεθ¹⁰ που μιλούσε για τη “μανία της κολεκτιβοποίησης και των καταλήψεων”. Η επανέναρξη της εργασίας στη Μαδρίτη και στην υπόλοιπη Ισπανία ήταν μια πολύ δαπανηρή νίκη: το συνδικαλιστικό ανάχωμα της αντιπολίτευσης υποσκάφθηκε εκ βάθρων και διαρρηγνύεται από όλες τις πλευρές. Οι σταλινικοί θα πρέπει επομένως να εγκαταλείψουν το σχέδιό τους να καταλάβουν το CNS “με τους ανελκυστήρες σε λειτουργία”, καθώς πρόκειται για έναν διαμεσολαβητή που έγινε άχρηστος και εγκαταλείπεται στην ανικανότητά του. Αναγκασμένοι να προσφύγουν στη βάση μετά την επαναφομοίωση των συνελεύσεων, θα αποκηρύξουν την απόκτηση από τα πάνω του μονοπωλίου της εργατικής αντιπροσώπευσης και θα χρειαστεί να συνοδεύσουν στη διαπραγμάτευση με την κυβέρνηση και τα αφεντικά την UGT και την USO, των οποίων η διαλυτική αποτελεσματικότητα ήταν μικρότερη. Και παρόλο που επαναφομοίωσαν τον *παράλληλο συνδικαλισμό* των επιτροπών που σχηματίστηκαν σε κάθε επιχείρηση και των διαπραγματευτικών επιτροπών που συγκροτήθηκαν από τα πάνω και έξω από τις συνελεύσεις, αυτό δεν τους χρησίμευσε καθόλου. Στην πραγματικότητα αυτός ο παράλληλος συνδικαλισμός, υποκείμενος στον έλεγχο των συνελεύσεων, δεν μπορούσε να διαρκέσει για πολύ καθώς αυτές εξαφανίζονταν, ενώ όταν πολλαπλασιάζονταν, το ψέμα του

⁸ [ΣτΜ] Στις 3 Μαρτίου 1976, ημέρα γενικής απεργίας στη Βιτόρια, αστυνομικές δυνάμεις εισέβαλαν στην κατάμεστη εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου όπου είχε προγραμματιστεί συνέλευση των απεργών. Μετά από μαζική χρήση δακρυγόνων μέσα στην εκκλησία, οι διαδηλωτές που έβγαιναν από το κτίριο χτυπήθηκαν και πυροβολήθηκαν από την αστυνομία, με αποτέλεσμα 5 νεκρούς εργάτες και πάνω από 100 τραυματίες.

⁹ [ΣτΜ] Μαρσελίνο Καμάτσο (Marcelino Camacho): Γενικός Γραμματέας των Εργατικών Επιτροπών και στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ισπανίας.

¹⁰ [ΣτΜ] Χεσούς Ερνάντεθ (Jesús Hernández Tomás): Στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ισπανίας και Υπουργός Παιδείας κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου.

έπρεπε να θριαμβεύει σε όλες αν δεν ήθελε να χάσει σε μία μόνο από αυτές όλο το έδαφος που κατακτούσε στις υπόλοιπες. Γιατί οι συνελεύσεις των απεργών, όσο ατελής και αν είναι ο έλεγχος του αγώνα εκ μέρους τους, περιέχουν το σχέδιο μιας καθολικής αυτονομίας της απόφασης και της εκτέλεσης που πρέπει να οργανώσει την εξαφάνιση κάθε εξωτερικής αντιπροσώπευσης. Εν κατακλείδι, ο θλιβερός ρόλος που θα παίξει η πολιτικο-συνδικαλιστική αντιπολίτευση σε όλη τη διάρκεια της τρέχουσας ιστορικής περιόδου θα είναι να υποστηρίξει με όλα τα μέσα την κυβέρνηση, χωρίς ποτέ να μπορεί να της εγγυηθεί την ηρεμία.

Σύντροφοι,

Η συμπλοκή είναι στον πόλεμο ό,τι είναι η πληρωμή τοις μετρητοίς στο εμπόριο. Η μάχη της Βιτόρια στις 3 Μαρτίου ήταν εκείνη η στιγμή της αλήθειας όπου όλοι οι πρωταγωνιστές του κοινωνικού πολέμου υποχρεώθηκαν να εμφανιστούν πραγματικά ως αυτό που ήταν. Οι εργαζόμενοι, χωρίς αρχηγούς, ρίχτηκαν θαρραλέα στον αγώνα ενώ την ίδια στιγμή, αντιμέτωποι με αυτή την ανείπωτη αυτονομία, οι εργοδότες και οι γραφειοκράτες κατέφυγαν στην ακινησία: οι πρώτοι ελπίζοντας χωρίς να το πιστεύουν πραγματικά ότι ο αγώνας θα αναγνωρίσει τη μεσολάβηση του κάθετου συνδικάτου, του οποίου οι αντιπρόσωποι είχαν αναγκαστεί από τους εργαζόμενους να παραιτηθούν, οι δεύτεροι χωρίς να ελπίζουν πια ότι μπορεί να τους χρησιμεύσει για να αναγνωριστεί η μεσολάβηση του συνδικαλισμού τους και περιοριζόμενοι στο να εμποδίσουν το προπύργιό τους, το εργοστάσιο Michelin, να συμμετάσχει στην απεργία. Σε δύο μήνες αυτόνομης οργάνωσης του αγώνα (μέσω καθημερινών συνελεύσεων σε κάθε εργοστάσιο και κοινών συνελεύσεων δύο φορές την

εβδομάδα, με τις τελευταίες να μην είναι εξουσιοδοτημένες να λαμβάνουν αποφάσεις που δεν είχαν προηγουμένως εγκριθεί από τις εργοστασιακές συνελεύσεις), οι εργαζόμενοι της Βιτόρια είχαν συγκεντρώσει τους πρακτικούς όρους της εφικτής επιθετικής συνείδησής τους· υιοθετώντας ως πρώτες αρχές εκτός συζήτησης *“όλη η εξουσία της εργατικής τάξης στη συνέλευση”* και *“όλα μέσα στη συνέλευση, τίποτα έξω από αυτή”*, αναλάμβαναν την πρωτοβουλία που μπορεί να οδηγήσει στα πάντα, δηλαδή στην επανάσταση που δεν πρέπει να αφήσει τίποτα έξω από τον εαυτό της. Αλλά οι εργαζόμενοι δεν είχαν καταφέρει να αναγνωρίσουν το εύρος της πρόκλησής τους απέναντι στο σύνολο της υπάρχουσας κοινωνίας, κρύβοντας από τον εαυτό τους το συνολικό νόημα της αυτοοργάνωσής τους, βλέποντάς την μόνο ως μια καλύτερη μέθοδο άμυνας. Ωστόσο, αυτό που εκείνοι εξακολουθούσαν να αγνοούν έπρεπε ήδη να το γνωρίζει το Κράτος και ακόμα περισσότερο η συνδικαλιστική γραφειοκρατία που επιδίωκε να εδραιωθεί. Μέσα στο κίνημα που ωθεί τους εργαζόμενους μιας επιχείρησης, προκειμένου να αντικρούσουν εκείνους που μιλάνε στο όνομά τους και να προφυλαχθούν από τους ελιγμούς, να επιβάλουν τον άμεσο έλεγχο της γενικής συνέλευσής τους, οικειοποιούνται μια νέα ανάγκη, την ανάγκη της επικοινωνίας, και αυτό που φαινόταν στην αρχή ότι ήταν το μέσο γίνεται ο σκοπός: η άμεση επικοινωνία υπερβαίνει τον αμυντικό αγώνα ενάντια στις αντιπροσωπεύσεις, καταργώντας τις συνθήκες διαχωρισμού που καθιστούν αναγκαία την αντιπροσώπευση. Γι’ αυτό οι υπεύθυνοι των συνδικάτων μπορούσαν να λένε ότι ταυτίζονταν με τους επιδιωκόμενους στόχους, αλλά σε καμία περίπτωση με τα χρησιμοποιούμενα μέσα: στην πραγματικότητα, οι ανάγκες του αγώνα οδηγούσαν ακαταμάχητα τους εργαζόμενους να ξεχάσουν να *διεκδικούν* προκειμένου να *πάρουν* όσα χρειάζονταν. Αυτή η διαδικασία έπρεπε να διακοπεί εκεί όπου είχε προχωρήσει περισσότερο: η Βιτόρια είχε γίνει υπερβολικά υποδειγματική ως προς το τι μπορεί να κάνει το προλεταριάτο χωρίς κόμματα και συνδικάτα, τη στιγμή που η υπόσχεση να του παραχωρηθούν αυτά υποτίθεται ότι θα ανταποκρινόταν σε όλες τις ανάγκες του. Στις 3 Μαρτίου, η απεργία ήταν γενική στην πόλη, και οι διαδηλώσεις στο κέντρο χαρακτηρίζονταν από την κατασκευή των πρώτων οδοφραγμάτων και τις πρώτες βίαιες συγκρούσεις όπου η αστυνομία έκανε χρήση των όπλων της. Οι πρώιμες πασιφιστικές αυταπάτες είχαν διαλυθεί για τα καλά. Η αστυνομία οπισθοχώρησε περιμένοντας ενισχύσεις. Προσωρινά αφέντες του δρόμου, οι εργαζόμενοι αρκέστηκαν να ενισχύσουν το σύστημα των οδοφραγμάτων και, ακόμα χειρότερα, εξώθησαν την αφέλεια μέχρι το σημείο να συγκεντρωθούν σαν να μη συνέβαινε τίποτα στη συνέλευση που είχε προγραμματιστεί στην εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου. Αυτοί που δεν θέλουν να καθαγιάσουν ιδεολογικά όσα αποτελούσαν ακόμα την *αδυναμία* της αυτόνομης οργάνωσης, καταγγέλλοντας ανούσια μια αστυνομία που, όπως ήταν πολύ εύκολο να προβλεφθεί, έκανε τη δουλειά της, πρέπει να πουν ότι ήταν κυρίως η έλλειψη συνείδησης των εργαζομένων που τους παρέδωσε *κάτω από τις χειρότερες συνθήκες* στη δύναμη πυρός των εχθρών τους: συγκεντρωμένοι μέσα στην

εκκλησία, συνέχιζαν να ακούνε τους νομικίστικους καθησυχασμούς των κοιμισμένων που διαβεβαίωναν ότι η αστυνομία δεν θα έμπαινε “επειδή οι αρχές δεν θα το επέτρεπαν”, τη στιγμή ακριβώς που η ενέδρα στηνόταν γύρω τους, παρά τις γενναίες προσπάθειες αντιπερισπασμού όσων είχαν μείνει έξω. Η αστυνομία μπόρεσε έτσι να ανακτήσει την πρωτοβουλία που της είχαν παραχωρήσει οι εργαζόμενοι. Επιλέγοντας την οδό της ετυμηγορίας μέσω των όπλων, το Κράτος έπαιρνε το *ρίσκο* να θέσει τέρμα στην πρώτη αυθόρμητη μορφή της προλεταριακής επίθεσης και ποντάριζε, επιβάλλοντάς της με πυροβολισμούς τη συνείδηση όσων διακυβεύονταν, στην αδυναμία της να οργανώσει γρήγορα τα δικά της όπλα και την ανταπάντησή της. Ο φρανκισμός δεν μπόρεσε να πάρει αυτό το ρίσκο παρά μόνο επειδή το είχε υπολογίσει μαζί με την αντιπολίτευση: οι συνδικαλιστικές και πολιτικές γραφειοκρατίες άφησαν την καταστολή να έρθει και να περάσει χωρίς να καλέσουν σε εθνική γενική απεργία *επειδή*, για πρώτη φορά, διακινδύνευαν να εισακουστούν και να ακολουθηθούν, αν όχι να προσπεραστούν (όπως έγινε με πολλές τοπικές γενικές απεργίες, σαν εκείνη της Παμπλόνα). Στην ίδια τη Βιτόρια, η απεγνωσμένη βία *μετά* τους πυροβολισμούς έδειχνε ότι η αποφασιστικότητα των εργαζομένων, αν και ανοργάνωτη και χωρίς μέσα, δεν είχε εξαφανιστεί. Αλλά η οργή των καταστροφικών χειρονομιών εκφράζει απλώς σε μεγάλο βαθμό την οργή για τη μη πραγματοποίησή τους νωρίτερα και πιο αποτελεσματικά. Το μόνο δυνατό ξεπέρασμα του αγώνα ήταν η μετατροπή των ταραχών σε εξέγερση, και αυτό σήμαινε μια έκκληση για επανάσταση σε όλη την Ισπανία (το Κράτος το γνώριζε πολύ καλά αυτό και έσπευσε να διακόψει τις εξωτερικές τηλεφωνικές επικοινωνίες της Βιτόρια). Οι προλετάριοι της Βιτόρια δεν είχαν προχωρήσει ακόμα μέχρι αυτό το σημείο: η ίδια η *μεταξύ τους* επικοινωνία, της οποίας την αυτοάμυνα δεν είχαν σκεφτεί να προετοιμάσουν, αποδιοργανώθηκε πλήρως από την καταστολή. Χρειάστηκε να μιλήσει η πυρίτιδα για να σωπάσουν οι συνελεύσεις: η σιωπή βασιλεύει στη Βιτόρια. Η επιτροπή των εργαζομένων του εργοστασίου Forjas Alavesas, που είχε ξεκινήσει την απεργία στις 9 Ιανουαρίου, έγραψε στην ανάλυσή της για τον αγώνα: “Ο καλύτερος τρόπος για να τερματιστεί μια σύγκρουση είναι να αφοπλιστεί το ένα από τα μέρη της. Ξαναρχίσαμε την εργασία χωρίς να πετύχουμε την ικανοποίηση όλων των διεκδικήσεών μας. Καταρχάς επειδή τα πολυβόλα μάς αναγκάζουν να το κάνουμε. Και ακολούθως επειδή μας αφόπλισαν, καθώς η *συνέλευση* είναι βέβαια το θεμελιώδες όπλο” (*Απολογισμός της απεργίας του Forjas Alavesas*). Όπως κάθε φορά που παίρνει την πρωτοβουλία της μετωπικής επίθεσης, το Κράτος είχε υποχρεώσει τους εργαζόμενους να μετατρέψουν τη δική τους μέθοδο πολέμου στη δική του. Και για να *κυριαρχήσει* πάνω σε αυτή τη μέθοδο πολέμου χωρίς να κυριαρχηθεί από αυτή –όπως κατά τον εμφύλιο πόλεμο–, για να την μεταστρέψει χωρίς να την αναπαράγει με κανέναν τρόπο, όπως πρέπει να κάνει με όλα όσα οικειοποιείται από αυτόν τον κόσμο, η εργατική τάξη θα χρειαστεί ακόμα και άλλες Βιτόριες.

Σύντροφοι,

Η πρώτη κυβέρνηση της μοναρχίας πέθανε στη Βιτόρια. Η γέννησή της δεν ήταν το αποτέλεσμα μιας συμφωνίας μεταξύ των διεκδικητών της κληρονομιάς του Φράνκο, αλλά των διαπραγματεύσεων του τότε προέδρου Άριας Ναβάρο¹¹ με τους πιο επιδέξιους αριβίστες της στιγμής, ή τους πιο γρήγορους. Οι φρανκιστές που δεν είχαν συμμετάσχει σε αυτή, διαφωνώντας με το κυβερνητικό κόμμα, επέλεξαν ο καθένας το δικό του κόμμα οχυρωμένοι στα οικόπεδα εξουσίας που είχαν καταφέρει να αποκτήσουν μέσα στους κρατικούς θεσμούς κατά τη διάρκεια της μοιρασιάς που πραγματοποιήθηκε μετά τον θάνατο του Φράνκο, και, ακόμα και αν δεν μπορούσαν έτσι να διευθύνουν την κυβέρνηση, μπορούσαν τουλάχιστον να την παραλύσουν. Για να μετασχηματίσει χωρίς αναταράξεις τους φρανκικούς θεσμούς, να εκσυγχρονίσει με επιτυχία το Κράτος και να ανορθώσει την οικονομία, η κυβέρνηση έπρεπε να αναδιοργανώσει τον φρανκισμό ως κυβερνητικό κόμμα αναπροσαρμόζοντας τα πιο αφομοιώσιμα κομμάτια του και να κερδίσει τη συνεργασία της αντιπολίτευσης παραχωρώντας της ένα μερίδιο ευθύνης, χωρίς να απειλήσει τα συμφέροντα των δυνάμεων που υπήρχαν μέσα στον κρατικό μηχανισμό. Έπρεπε να κερδίσει φίλους εκ των έξω και να αποφύγει να γίνουν εχθροί οι εκ των έσω φίλοι.

Ο φαινομενικά ισχυρός άνδρας εκείνης της στιγμής, ο Φράγα¹², έκανε αυτό που κάνουν οι νάνοι στις εξαιρετικές περιστάσεις: σκόνταψε και έπεσε. Κατασκεύασε, μέσω διορισμών από τα υπουργεία του, ένα ομοίωμα προσωπικού κόμματος και θέλησε να επιβάλει τους όρους του σε όλους διαπραγματευόμενος με τον καθένα ξεχωριστά. Αλλά του έλειπαν οι δυνάμεις για να κερδίσει χρόνο και η ευφυΐα για να τον χρησιμοποιήσει. Το απεργιακό κίνημα είχε φτάσει κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου στο σημείο να μπορεί να προάγει μέρα με τη μέρα όλη την ανατρεπτική πραγματικότητά του: στο τέλος του μήνα του Μαρτίου του 1976, το *Cambio 16*, επίσημο όργανο της ανεπίσημης δημοκρατίας, έγραφε: “Μετά τη Βιτόρια, όλα είναι δυνατά” και ζητούσε μια νέα κυβέρνηση που να ξέρει πώς να έρθει σε συμφωνία με την αντιπολίτευση και “να εξασφαλίσει για αντάλλαγμα μια ανακωχή στον δρόμο και στα εργοστάσια”. Συλλαμβάνοντας τον Καμάτσο και μερικούς άλλους, ο Φράγα αναζητούσε περισσότερο δικαιολογίες για την αποτυχία του παρά λύσεις, προσάπτοντας στην αντιπολίτευση ότι δεν είχε αναστείλει την πραγματικότητα, λες και αυτή δεν ήταν υποχρεωμένη πάνω απ’ όλα να την ακολουθήσει για να διατηρήσει τις πιθανότητές της να την ελέγξει. Επιδιώκοντας να εξαγοράσει την αντιπολίτευση επί πιστώσει, δεν της είχε δώσει τίποτα ούτε καν ως μέσο για να δράσει αποτελεσματικά, διότι ήξερε ότι αυτή θα έπρεπε σε κάθε περίπτωση να εργαστεί δωρεάν όταν τα πάντα κλονίζονταν

¹¹ [ΣτΜ] Άριας Ναβάρο (Arias Navarro): Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της πρώτης κυβέρνησης που διορίστηκε από τον Χουάν Κάρλος μετά τον θάνατο του Φράνκο (Νοέμβριος 1975-Ιούλιος 1976).

¹² [ΣτΜ] Μανουέλ Φράγα (Manuel Fraga): Υπουργός Εσωτερικών και αναπληρωτής Πρόεδρος της κυβέρνησης επί πρωθυπουργίας Άριας Ναβάρο.

μπροστά στο απεργιακό κίνημα. Έτσι, απέμεινε μόνος στο κέντρο, μεταξύ των φρανκιστών που ενώθηκαν εναντίον του για να σώσουν το Κράτος τους και της αντιπολίτευσης που συγκολλήθηκε στον *Δημοκρατικό Συντονισμό*¹³ για να διαπραγματευτεί αυτή τη διάσωση με όποιον θα ήθελε να την ακούσει και να καταλάβει τα “κενά εξουσίας” που δεν θα παρέλειπε να δημιουργήσει η επικείμενη πτώση της κυβέρνησης. Η αποθάρρυνση των κινητοποιήσεων αλληλεγγύης προς τη Βιτόρια και εκείνων της Πρωτομαγιάς ήταν η τελευταία δωρεάν εργασία της αντιπολίτευσης που παρείχε μερικές επιπλέον εβδομάδες επιβίωσης στην κυβέρνηση του Άριας και έδωσε τη χαριστική βολή στο απεργιακό κίνημα, το οποίο άφησε να περάσει η τελευταία ευκαιρία να ενοποιηθεί και να επιτεθεί ξανά. Η εναρκτήρια αποτυχία του Φράγα και της ομάδας του Άριας σηματοδοτεί το τέλος των αυταρχικών ψευδαισθήσεων του φρανκισμού. Στο μέλλον, θα πρέπει να πάρει στα σοβαρά τη δημοκρατία. Όπως δήλωσε αργότερα ο νέος πρόεδρος της κυβέρνησης, Σουάρεθ¹⁴: “Από τη μια πλευρά υπάρχει μια αντιπολίτευση πολύ δραστήρια, πολύ έξυπνη, που όμως δεν έχει την εμπειρία της εξουσίας, από την άλλη υπάρχουν κυβερνώντες που δεν έχουν την παραμικρή ιδέα πώς είναι η κομματική ζωή. Το ζήτημα είναι να τους κάνουμε να εργαστούν μαζί, όλα συνοψίζονται σε αυτό” (*Cambio 16*, 6-12 Σεπτεμβρίου 1976).

Με την ανεξέλεγκτη εργατική βία, η δημοκρατία είχε χάσει την πρώτη μάχη της προτού καν υπάρξει· στη συνέχεια έπρεπε να ανασυντάξει τις δυνάμεις της στα νώτα της, θυσιάζοντας όλες τις επικίνδυνες και ευάλωτες θέσεις που της είχε κληροδοτήσει το παλιό σύστημα άμυνας. Κάθε χαμένη μάχη είναι ένας παράγοντας αποδυνάμωσης και αποσύνθεσης· η πιο επείγουσα ανάγκη είναι να ανασυγκροτηθεί και να ξαναβρεί σε αυτή την ανασυγκρότηση της τάξης μια ανανέωση τόσο του θάρρους όσο και της αυτοπεποίθησης. Αυτή η ανασυγκρότηση μπορεί βέβαια να πραγματοποιηθεί μόνο γύρω από τις δυνάμεις που δοκιμάστηκαν λιγότερο από τη μάχη· δεν θα μπορούσε λοιπόν παρά να αφορά τις δημοκρατικές οργανώσεις της αντιπολίτευσης που ο ισπανικός καπιταλισμός είχε μάθει να θεωρεί κατά κάποιον τρόπο ως *στρατηγικό απόθεμά* του. Αλλά, όπως έδειξε ο Κλαούζεβιτς [Clausewitz, Carl von], “παρόλο που πρέπει να συνιστώνται τακτικά αποθέματα, η ιδέα να φυλάσσονται ως στρατηγικό απόθεμα δυνάμεις που είναι ήδη έτοιμες αντιβαίνει στην κοινή λογική. Ο λόγος είναι ότι οι μάχες καθορίζουν την τροπή του πολέμου και ότι η χρήση των τακτικών αποθεμάτων προηγείται αυτού του καθορισμού, ενώ εκείνη των στρατηγικών αποθεμάτων τον ακολουθεί”. Και πραγματικά,

¹³ [ΣτΜ] Δημοκρατικός Συντονισμός (Coordinación Democrática): Ένωση των κομμάτων της αντιπολίτευσης που δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 1976 και διαλύθηκε τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

¹⁴ [ΣτΜ] Αδόλφο Σουάρεθ (Adolfo Suárez): Πρωθυπουργός και Πρόεδρος της δεύτερης κυβέρνησης που διορίστηκε από τον Χουάν Κάρλος μετά τον θάνατο του Φράνκο (Ιούλιος 1976-Ιούνιος 1977). Ως επικεφαλής της Ένωσης Δημοκρατικού Κέντρου (UCD), ο Σουάρεθ αναδείχθηκε εκ νέου Πρωθυπουργός της Ισπανίας μετά τις πρώτες εκλογές της μετα-φρανκικής περιόδου που διεξήχθησαν στις 15 Ιουνίου 1977.

αυτό το τελευταίο χαρτί που ο καπιταλισμός ήθελε να φυλάξει στο μανίκι του χρειάστηκε να παιχτεί από την αρχή της παρτίδας: μεταξύ των εργαζομένων και του Κράτους (δηλαδή των δυνάμεων της τάξης, στρατιωτικών και αστυνομικών), δεν υπήρχε παρά μόνο η πολύ χαλαρή και εύθραυστη κορδέλα των πολιτικο-συνδικαλιστικών γραφειοκρατιών για να υποβαστάξει τον πρώτο κραδασμό της εργατικής επίθεσης. Έτσι, στην πραγματικότητα, αυτές αποτέλεσαν μάλλον τις πρώτες εμπροσθοφυλακές σε ανοιχτό έδαφος, και οι κατασταλτικές δυνάμεις του Κράτους το τακτικό απόθεμά τους του οποίου η χρήση θα καθόριζε ουσιαστικά το αποτέλεσμα της μάχης. Οι αστυνομικές δολοφονίες κατά τη διάρκεια της “ματωμένης εβδομάδας” ήρθαν τη στιγμή που η γραφειοκρατία, ήδη πολύ φθαρμένη από δύο μήνες ελιγμών και ψεμάτων, θα σαρωνόταν. Οι εργαζόμενοι έπρεπε να τρομοκρατηθούν για να καταλήξουν στις μετριοπαθείς βλέψεις της αντιπολίτευσης. Στις 13 Μαρτίου 1976, το εβδομαδιαίο *Triunfo*, όργανο του αποκάλυπτου σταλινισμού, έγραφε: “Είναι προφανές ότι η εργατική τάξη πρέπει επίσης να αντλήσει διδάγματα από αυτά τα γεγονότα. Το πρώτο είναι ότι η προσφυγή στη βία, εκτός του ότι είναι καταδικαστέα ηθικά, είναι επίσης και πολιτικά, διότι παίζει το παιχνίδι της αντίδρασης... Όλοι όσοι έχουν στα χέρια τους τη δυνατότητα να επηρεάζουν μια εργατική τάξη που στερείται ενός κόμματος, στερείται συνδικάτων και της οποίας τα αιτήματα απορρίπτονται συνεχώς, πρέπει να το κάνουν προς την κατεύθυνση να συστήνουν την ειρήνη και την ηρεμία. Αν οι απεργίες, οι διαδηλώσεις ή οι συγκεντρώσεις μετατραπούν σε ταραχές, η εργατική τάξη κατά πάσα πιθανότητα θα χάσει.” Η προσφυγή στον εκφοβισμό ήταν ένα από τα μέσα που χρησιμοποίησαν περισσότερο οι γραφειοκράτες για τον τερματισμό των απεργιών κατά τη διάρκεια της επόμενης εβδομάδας. Αμέσως τα αφεντικά επωφελήθηκαν στον μέγιστο βαθμό από τη νίκη των ψευδοπαράνομων συνδικάτων έναντι των απεργών. Καταρχάς διατηρώντας τις απολύσεις και τις κυρώσεις, έπειτα εισάγοντας μια ειδική νομοθεσία κατά των απεργιακών ομάδων περιφρούρησης, και εξασφαλίζοντας την αναστολή του άρθρου 35 του Νόμου για τις εργασιακές σχέσεις, για να μπορούν να απολύουν ελεύθερα. Τα συνδικάτα άφησαν να περάσουν όλα αυτά. Τελικά, τα αφεντικά εγκαταλείπουν το CNS, καθώς εξοπλίζονται με δικά τους συνδικάτα προετοιμασμένα για ένα μέλλον όπου θα συνδιαλέγονται με τα εργατικά συνδικάτα των οποίων οι ικανότητες ελέγχου, διάσπασης και παραποίησης πρέπει να αναπτυχθούν στο μέγιστο και γρήγορα για να αντιμετωπιστεί το προσεχές και αναπόφευκτο κίνημα των μαζών. Χρειάζονται ηγέτες “που να είναι σε θέση τόσο να καλούν σε απεργία όσο και να επιβάλλουν την επιστροφή στη δουλειά” (Ριμπέρα Ροβίρα [Ribera Rovira], πρόεδρος του εμπορικού επιμελητηρίου της Βαρκελώνης), ενώ υπάρχουν ακόμα και ειδικές συστάσεις: αν το καταλανικό αφεντικό Ντουράν Φάρελ [Duran Farell] ήταν εργάτης, σύμφωνα με τα δικά του λόγια, “θα ήταν στις Εργατικές επιτροπές”. Από την πλευρά τους, τα συνδικάτα δεν θα έχουν κανένα πρόβλημα να πείσουν τους καπιταλιστές για τις καλές προθέσεις τους, αν και έχουν πολλά να κάνουν για να τις συμμεριστούν οι εργαζόμενοι: «Με

25.000 πεσέτες για εγγραφή, οι προϊστάμενοι προσωπικού και οι διευθυντές πάνω από εκατό επιχειρήσεων της χώρας μπόρεσαν να δουν και να ακούσουν ζωντανά τους ηγέτες των “παράνομων” CCOO, USO και UGT... Αυτοί επέμειναν όλοι στον διάλογο: “Εμείς, οι εργαζόμενοι, δεν κάνουμε απεργία από ευχαρίστηση”, “Εμείς, οι εργαζόμενοι, δεν θέλουμε να καταποντίσουμε τις επιχειρήσεις”, “Η πάλη των τάξεων δεν αποκλείει τον διάλογο αλλά τον προϋποθέτει”... Κανένας δεν ήθελε να τρομάξει τους εργοδότες, κάτι που έκανε έναν από αυτούς να αναφωνήσει: “Τι κρίμα που οι εργαζόμενοι στις επιχειρήσεις δεν σκέφτονται όπως αυτοί που βρίσκονται μέσα σε αυτή την αίθουσα!”» (*Cambio 16*, 24-30 Μαΐου 1976). Αλλά δεν αρκεί να θέλουν να εξυπηρετήσουν, πρέπει να μπορούν να είναι χρήσιμοι, πρέπει να συσφίξουν τους δεσμούς για να αποφύγουν άλλες εκπλήξεις σαν εκείνη της Βιτόρια, την εμφάνιση “άγνωστων” επαναστατικών σχηματισμών και την υπέρβαση των συνδικαλιστικών γραφειοκρατιών. Στις μεγάλες πόλεις θα δημιουργηθούν συντονιστικά συνδικάτων (όπως το COS¹⁵ στη Μαδρίτη) έτοιμα να καταλάβουν το κενό που άφησε το CNS και οι σταλινικοί θα παραιτηθούν από τον μετασχηματισμό του CNS σε ένα Διασυνδικάτο πορτογαλικού τύπου· τα γρουπούσκουλα όλων των δογμάτων θα προσχωρήσουν μαζικά στα διάφορα συνδικαλιστικά κέντρα.

Η κυβέρνηση κάμφθηκε και η αντιπολίτευση αναδιπλώθηκε για να προετοιμάσουν μαζί την αντεπίθεση. Η δεύτερη νεο-φρανκική ομάδα συγκροτήθηκε με το πρόγραμμα να οργανώσει αυτή τη δημοκρατική μετάβαση στο κοινωνικό έδαφος, το οποίο εκτέθηκε επικίνδυνα από το κίνημα των συνελεύσεων που το συντάραξε εξολοκλήρου, αν και δεν το κατέλαβε παρά μόνο εν μέρει· και το οποίο πρέπει να ανακτηθεί με νέα μέσα και νέους συμμάχους. “Οι εργαζόμενοι εξέλαβαν την επιχείρηση ως πεδίο δράσης” (Χοακίν Γκαρίγκες Γουόκερ [Joaquín Garrigues Walker]) και από αυτή την αποκλειστική εστίαση στο άμεσο έδαφος της ενοποίησής τους πρέπει να *αποσπαστούν*.

Σύντροφοι,

Στην Ισπανία, μπορούμε να πούμε ότι ανακύπτουν *συγκεντρωμένα στον χρόνο* όλα τα σημερινά διλήμματα των ιδιοκτητριών τάξεων του κόσμου, που αφού δεν μπορούν να σώσουν την οικονομία ούτε να σωθούν από αυτή, διαπληκτίζονται για το πώς να διαχειριστούν την αποτυχία της και, αν είναι δυνατόν, να την αξιοποιήσουν για την ενίσχυση του Κράτους, μεταμφιέζοντάς την σε “ενεργειακή κρίση” ή σε “οικονομική κρίση”. Απέναντι στην κρίση της οικονομίας, το ζητούμενο είναι εδώ, όπως και οπουδήποτε αλλού, να πείσουν τους εργαζόμενους, με τη μεσολάβηση των συνδικάτων και των κομμάτων, ότι η οικονομία είναι η *φυσική* αλλοτρίωση που πρέπει να διαχειριστούν με τον καλύτερο τρόπο, και όχι η *ιστορική* αλλοτρίωση που πρέπει να ξεπεραστεί όσο

¹⁵ [ΣτΜ] COS (Coordinadora de Organizaciones Sindicales): Συντονιστικό Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 1976 με τη συμμετοχή των Εργατικών Επιτροπών, της UGT και της USO).

το δυνατόν πιο σύντομα· αλλά καθώς η εξέλιξη της κρίσης της οικονομικής φαινομενικότητας στο σύνολό της επιταχύνεται στην Ισπανία από μια ιδιαίτερη οικονομική κρίση, και οι επιπτώσεις της πολλαπλασιάζονται από την απουσία συνδικαλιστικού ελέγχου, αυξάνονται σημαντικά οι δυσκολίες να εξασφαλιστεί η συναίνεση των μαζών στην υπέρμετρη λιτότητα και στις ολοένα συντομευόμενες προθεσμίες για να τεθεί σε εφαρμογή η “ανάπτυξη νέου τύπου” προς αναζήτηση της οποίας εκστρατεύουν όλες οι σύγχρονες εξουσίες. Πρώτα απ’ όλα, η ισπανική οικονομία χρειάζεται ένα νέο “σχέδιο σταθεροποίησης”: θα μπορέσει να εξασφαλίσει τα δάνεια του διεθνούς καπιταλισμού, αλλά πρέπει πρωτίστως να αναζητήσει τις συνθήκες της κερδοφορίας της έναντι των εργαζομένων, τη στιγμή που κάθε απεργία, εφόσον παρατείνεται, γίνεται υπόθεση του Κράτους, αναγκάζοντάς το να παρέμβει χωρίς να φείδεται μέσων αποτροπής και θέτοντας ταυτόχρονα το ζήτημα της αυτοάμυνας. Η αντιπολίτευση προτείνει ως λύση την πολιτική δημοκρατία, δηλαδή να της δοθεί μια θέση στην κυβέρνηση, έτσι ώστε όχι μόνο να δείχνει σεβασμό προς την οικονομία όπως το έκανε μέχρι τώρα αλλά να την σώσει μέσω ενός κοινωνικού συμφώνου. Εν ολίγοις είναι πρόθυμη να σταματήσει να μην επιτίθεται στην οικονομία εφόσον βέβαια της επιτραπεί να την υπερασπιστεί. Αλλά ένα τέτοιο σόφισμα δεν μπορεί να ξεγελάσει την κυβέρνηση που βλέπει την αντιπολίτευση να κάνει ό,τι μπορεί ενάντια στην κινητοποίηση και τη ριζοσπαστικοποίηση των εργαζομένων και ξέρει καλά ότι αν δεν κάνει περισσότερα γι’ αυτό, είναι επειδή δεν μπορεί. Έτσι η δεύτερη κυβέρνηση της μοναρχίας αφήνει την αντιπολίτευση να αυταπατάται με την υπόσχεση μερικών εκλογικών ψίχουλων, ενώ η ίδια αφιερώνεται στην ελεγχόμενη προσαρμογή των θεσμών. Και δεν οφείλεται σε μια υποτιθέμενη προδοσία της αντιπολίτευσης η σταθεροποίηση του νεοφρανκισμού. Καταρχάς επειδή η αντιπολίτευση δεν ήταν σε θέση να την εμποδίσει, και επιπλέον επειδή δεν ήθελε τίποτα περισσότερο από όσα τελικά θα της παραχωρηθούν, αν και θα ήθελε να μπορούσε να δώσει την εντύπωση ότι τα κατέκτησε με σκληρό αγώνα, ενώ ακόμα και ως προς αυτό αναγκάστηκε να εγκαταλείψει κάθε ελπίδα: μίλησε για δημοκρατία, έπειτα για έναν πιο δημοκρατικό βασιλιά, έπειτα για μια συντακτική κυβέρνηση εθνικής ενότητας, έπειτα για μερικά υπουργεία και σήμερα ζητάει απλώς να της επιτραπεί να θέσει υποψηφιότητα στις εκλογές. Πρέπει να επισημανθεί ότι με τη δράση της κυβέρνησης Σουάρεθ και την παθητικότητα της αντιπολίτευσης, το καθεστώς διεξήγαγε την υποχώρησή του με τάξη και με τις ελάχιστες απώλειες. Και καταφέροντας με αυτόν τον τρόπο να διατηρήσει τον έλεγχο της πολιτικής κατάστασης, διαφύλαξε τις πιθανότητές της να τον ανακτήσει σε ολόκληρο το κοινωνικό έδαφος. Συνδυάζοντας επιδέξια την ανοχή ως προς τις λεπτομέρειες και την καταστολή ως προς το ουσιαστικό, η εξουσία διατήρησε την επαφή με το προλεταριάτο που την πίεζε, αποφεύγοντας έτσι να επιταχυνθούν οι κινήσεις της και να μετατραπούν σύντομα σε μια άτακτη βιασύνη που θα την είχε υποχρεώσει, μέσω της εσωτερικής αποσύνθεσης, σε μεγαλύτερες θυσίες. Είναι εντυπωσιακή η αντίθεση μεταξύ της απροσδόκητης σθεναρότητας της

κυβέρνησης Σουάρεθ-Γκουτιέρεθ Μελιάδο¹⁶ και της συγκεχυμένης ατολμίας της αντιπολίτευσης της οποίας η επιφυλακτικότητα ήταν το αποκορύφωμα του θάρρους και η αδιαφάνεια των διαπραγματεύσεων το διαυγέστερο στοιχείο της επιφυλακτικότητας. Με την πολιτική να έχει γίνει θέμα υπολογισμών, ήταν αρκετό για την κυβέρνηση να διαπραγματευτεί ξεχωριστά με τις κύριες συνιστώσες της για να ξεφουσκώσει η μπλόφα του “Δημοκρατικού συντονισμού”: παραμένοντας συνασπισμένη με τις υπόλοιπες, καθεμιά φοβόταν ότι θα χάσει, ή τουλάχιστον ότι θα κερδίσει τα λιγότερα οφέλη, και η αντιπαλότητα που προέκυψε από αυτή την ανισότητα τις διέσπασε αναπόφευκτα. Αλλά ακόμα και χωρίς αυτό, ο δημοκρατικός συντονισμός θα έπαυε *εκ των πραγμάτων* να υπάρχει από τη στιγμή που η κυβέρνηση θα τον αναγνώριζε, συμπεριλαμβανομένων των σταλινικών, και μια τέτοια αναγνώριση εξασφαλίστηκε με το άνοιγμα του διαλόγου από τον Σουάρεθ. Η απαλλαγή από τα άχρηστα κόμματα –τους μαοϊκούς και τις μικρές συγκυριακές ομάδες όπως αυτή του Τρεβιχάνο¹⁷ και των καρλιστών– δεν θα αποτελέσει ένα τίμημα που θα χρειαστεί να πληρώσει, αλλά απλώς την απόρριψη ενός φορτίου. Η αναμορφωμένη και επομένως πιο ευπαρουσίαστη αντιπολίτευση θα προστρέξει, μαζί με τη νέα “διαπραγματευτική επιτροπή” της, να προετοιμάσει μαζί με την κυβέρνηση την εξάλειψη των απεργιών του φθινοπώρου, με τα τελευταία όνειρά της για δόξα να διαλύονται και αναπολώντας με νοσταλγία: πόσο ωραία ήταν η δημοκρατία υπό τον Φράνκο!

Σύντροφοι,

Το επαναστατικό προλεταριάτο υπάρχει και η μακρά σειρά των απεργιών του φθινοπώρου στη Χώρα των Βάσκων, στη Βαρκελώνη, στο Σαβαδέλ, στην Τενερίφη, στη Βαλένθια, στη Μαδρίτη, στο Λεόν, στην Γκαβά, κλπ., το αποδεικνύει. Το προλεταριάτο, που δεν γνωρίζει καμία ανάπαυση και δεν την επιτρέπει σε κανέναν, αναγκάζει την κυβέρνηση να αλλάξει τακτική, και αυτή πρέπει τώρα να φροντίσει για την αντιπολίτευση περισσότερο απ’ όσο για τον εαυτό της έτσι ώστε, ακόμα και αν η δική της θέση δεν ενισχύεται, εκείνη της αντιπολίτευσης να μην αποδυναμωθεί μέχρι το σημείο να εγκαταλείψει το κοινωνικό έδαφος στην επανάσταση. Θα μπορούσαμε να αναρωτηθούμε αν η κυβέρνηση, αντιμέτωπη με τη βία στους δρόμους και στα εργοστάσια, είχε μια απαισιόδοξη θεώρηση για το μέλλον της ή την εντύπωση ενός *διάχυτου προεξεγερσιακού χάους* ή αν απλώς της μύρισε καμένο. Το γεγονός είναι ότι, για τον έναν ή τον άλλο λόγο, ή για όλους ταυτόχρονα, έδρασε γρήγορα, δίνοντας το πράσινο φως στα συνδικάτα και στα κόμματα, οργανώνοντας το δικό της κόμμα και καθορίζοντας την ημερομηνία των εκλογών. Οι προβοκάτσιες της άκρας δεξιάς χρησίμευσαν ως άλλοθι ώστε αυτό που ήταν μια σιωπηρή συμφωνία να

¹⁶ [ΣτΜ] Μανουέλ Γκουτιέρεθ Μελιάδο (Manuel Gutiérrez Mellado): Ισπανός στρατιωτικός και πολιτικός. Διορίστηκε Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού τον Ιούλιο του 1976 και Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Σουάρεθ για θέματα Άμυνας τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους.

¹⁷ [ΣτΜ] Αντόνιο Γκαρθία-Τρεβιχάνο (Antonio García-Trevijano): Ισπανός δημοκράτης πολιτικός, διανοούμενος και συγγραφέας.

είναι σήμερα δημόσια: τα τελευταία αιματηρά γεγονότα του Φεβρουαρίου επέτρεψαν στην αντιπολίτευση να διακηρύξει ανοιχτά την υποστήριξή της στην κυβέρνηση¹⁸ και να της ζητήσει κρυφά να μην την εγκαταλείψει απέναντι στον καταιγισμό των αντισυνδικαλιστικών απεργιών που δεν θα αργήσει να έρθει.

Τελικά, ο φρανκισμός που έγινε απόλυτα δημοκρατικός και η απόλυτα φρανκική αντιπολίτευση θα κλείσουν, με τη δημοκρατία τους, την πόρτα στην επανάσταση. Εναπόκειται στο προλεταριάτο να την ανατινάξει.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΔΕΝ ΑΝΤΛΕΙ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

“Γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι οι αρμόδιες επιτροπές της CNT δεν μπορούσαν παρά μόνο να θέσουν εμπόδια στην πορεία του προλεταριάτου. Είμαστε οι Φίλοι του Ντουρούτι και διαθέτουμε επαρκή ηθική εξουσιοδότηση για να αποκηρύξουμε αυτά τα άτομα που πρόδωσαν την επανάσταση και την εργατική τάξη, λόγω ανικανότητας και δειλίας. Όταν δεν είχαμε πλέον εχθρούς μπροστά μας, παρέδωσαν εκ νέου την εξουσία στον Κομπάνις¹⁹, τη Δημόσια τάξη στην αντιδραστική κυβέρνηση της Βαλένθια και το Συμβούλιο Άμυνας στον στρατηγό Πόθας [Pozas Perea, Sebastián]. Η προδοσία είναι τεράστια.”

(Μανιφέστο των “Φίλων του Ντουρούτι” της 8^{ης} Μαΐου 1937)

Σύντροφοι,

Η εργατική τάξη που θα συνεχίσει τώρα τον αγώνα της είναι μια εντελώς διαφορετική εργατική τάξη από εκείνη που ρίχτηκε ορμητικά στην απεργία τον περασμένο χρόνο, έτσι ώστε να έχει διαπαιδαγωγηθεί από τους πυροβολισμούς της αστυνομίας και τους ελιγμούς των γραφειοκρατών σχετικά με το νόημα των παραχωρήσεων που εξασφαλίστηκαν. Η μεγαλύτερη κατάκτηση του κινήματος των συνελύσεων είναι το ίδιο το κίνημα. Η ελευθερία που *άδραξαν* οι εργαζόμενοι αρχίζοντας να συγκεντρώνονται και να οργανώνονται χωρίς διαμεσολαβητές, η μόνη που δεν μπορούσε να παραχωρηθεί από το καθεστώς ή να διεκδικηθεί από τους ηγέτες τους, στοιχειώνει σήμερα την παλιά ισπανική κοινωνία ως έμπρακτη διάλυσή της: είναι η *πραγματωμένη* αυθεντική δημοκρατία, η *βιωμένη* ελευθερία μέσα στον αντιεραρχικό διάλογο, όπου η επανάσταση βρίσκεται στο σπίτι της και όλοι οι εχθροί της είναι ξένοι, δεν συγκαλύπτονται πια αλλά αποκαλύπτονται από την ιδεολογική αργκό τους. Εκεί όλα τα πρακτικά προβλήματα τίθενται στο στοιχείο τους έτσι ώστε να μπορούν να επιλυθούν. Με την οργάνωση των απεργιακών ομάδων περιφρούρησης, το

¹⁸ [ΣτΜ] Στις 24 Ιανουαρίου 1977, τρία άτομα που συνδέονταν με νεοφασιστικές οργανώσεις εισέβαλαν σε ένα γραφείο στην οδό Ατότσα της Μαδρίτης και δολοφόνησαν πέντε μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος και των Εργατικών Επιτροπών. Η δημόσια κατακραυγή που προκλήθηκε από τη “σφαγή της Ατότσα” έδωσε την αφορμή στον πρωθυπουργό Σουάρεθ να ξεκινήσει μια σειρά συναντήσεων με τους ηγέτες των κομμάτων της αντιπολίτευσης, που καταδίκασαν την τρομοκρατία και εξέφρασαν την υποστήριξή τους στις ενέργειες της κυβέρνησης.

¹⁹ [ΣτΜ] Λιούις Κομπάνις (Lluís Companys): Πρόεδρος της κυβέρνησης της Καταλονίας κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου στην Ισπανία.

ζητούμενο για την αυτονομία είναι να εξοπλιστεί· με τη διάλυση μετά τον αγώνα των επιτροπών που εκλέχθηκαν στη συνέλευση –τις οποίες οι χειραγωγοί θέλουν να θεσπίσουν ως ελεγχόμενη αντιπροσώπευση– το ζητούμενο για την αυτονομία είναι να μην παράσχει νέα όπλα στους εχθρούς της. Αλλά το πιο απειλητικό για τους γραφειοκράτες δεν είναι τόσο αυτές οι πρωτοβουλίες καθαυτές όσο το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι, μόλις συναντηθούν για να γίνουν κύριοι του κινήματός τους, οδηγούνται με φυσικό τρόπο στην επινόησή τους και στην πρακτική εφαρμογή τους· και μετά, μέσω της εμπειρίας και της πρακτικής επαλήθευσης, στη διόρθωσή τους και στο ξεπέρασμά τους.

Δεν υπάρχει τίποτα που οι γραφειοκράτες να προσπαθούν να υπονομεύσουν περισσότερο, τίποτα που να καταπολεμούν πιο λυσσαλέα από την άμεση επικοινωνία, τίποτα που να επιθυμούν πιο έντονα να καταστρέψουν. Γιατί ξέρουν ότι ακόμα και αν έχουν δει τους τίτλους τους ως αντιπροσώπων να επικυρώνονται χίλιες φορές από το καθεστώς, δεν θα κατέχουν τίποτα με σταθερό τρόπο όσο θα υπάρχει αυτή η ελευθερία του εκτελεστού διαλόγου μέσω της οποίας οι εργαζόμενοι γίνονται οι ίδιοι διαλεκτικοί.

Συχνά στην ιστορία, το κίνημα των μαζών, την ίδια στιγμή που εγκαινιάζει μια νέα εποχή, αναγνωρίζει τον εαυτό του σε ανθρώπους που το αντιπροσώπευσαν ή θεωρείται ότι το αντιπροσώπευσαν σε μια εποχή που έχει πλέον παρέλθει. Αυτό ισχύει γενικότερα για την εικόνα που μια αναδυόμενη επανάσταση διαμορφώνει σχετικά με τον εαυτό της και τους σκοπούς της, για τη γλώσσα της, τις αναφορές της στο παρελθόν, τη φαντασιακή γενεαλογία μέσω της οποίας θεωρεί ότι εγγυάται την αλήθεια της. Η φρανκική αντεπανάσταση, απαγορεύοντας μαζί με την πρόσβαση στο επαναστατικό παρελθόν την κριτική επανοικειοποίησή του, υπήρξε ο καλύτερος σύμμαχος των γραφειοκρατιών που κατάσχεσαν για λογαριασμό τους τη μνήμη του με τις εγκεκριμένες εκδοχές των μυθογράφων τους. Η αντιφασιστική πλαστογράφηση, κατευθυνόμενη κυρίως από τους σταλινικούς, κυριάρχησε έτσι πλήρως για μεγάλο διάστημα: είναι καλύτερα γι' αυτή να πεθάνει όρθια παρά να ζει γονατιστή, και ακόμα καλύτερα να επιβιώνει στην Πράγα ή στη Μόσχα για να εμπορεύεται πτώματα και να κεφαλαιοποιεί τους μάρτυρες. Σήμερα –καθώς η αποσύνθεση της αντιφασιστικής ιδεολογίας ακολουθεί εκείνη της κατ' αντίστιξη προβολής της– το θέαμα “ήχου και φωτός” των ανασυστημένων ψευδών αναμνήσεων πρέπει να ανασύρει από τη σκιά άλλα ερείπια που είναι αναμφίβολα ικανότερα να προκαλέσουν τον θαυμασμό: ο αναρχισμός, ο οποίος ξεθάβεται παντού ως καθησυχαστική αντιστορική ερμηνεία της σύγχρονης αμφισβήτησης του Κράτους, που υποβιβάζεται έτσι στην αιώνια επιστροφή μιας εξέγερσης χωρίς μέσα, έχει ωστόσο καλύτερους προφανείς λόγους να ξεθάβεται στην Ισπανία απ' ό,τι αλλού, διότι εκεί αποτέλεσε όντως μια εξέχουσα πραγματικότητα, τοπική ιδεολογική μορφή της γενικής αλλοτρίωσης του παλιού εργατικού κινήματος που, σε άλλα μέρη, ταυτίστηκε ουσιαστικά με τον μαρξισμό. Η επανάσταση αντλεί την ποίησή της από το μέλλον της όπου πρέπει να μάθει πώς να ανακαλύψει εκ νέου τους λόγους της και να τους επιβάλλει: οι υπέρμαχοί της δεν έχουν τίποτα να υπερασπιστούν από τον απατηλό και βαρετό παράδεισο των παγωμένων αναμνήσεων. Επειδή είναι *παρόντες* χωρίς να χρειάζονται άλλες δικαιολογίες, είναι οι υπέρμαχοι αυτής της λήθης των έμμονων αναφορών που ανανεώνει την ιστορική μνήμη. Αυτοί που αρχίζουν και πάλι να δημιουργούν την ιστορία δεν χρειάζεται να την διδαχθούν και άλλωστε από ποιον θα μπορούσαν να την διδαχθούν; Μπορούν να μάθουν το αποτέλεσμά της, που είναι η αλήθεια της, μέσα στην κίνηση του αγώνα τους και σε όσα της αντιτίθενται, όπου καθετί που ήταν ήδη αληθινό γίνεται επαληθεύσιμο και απτό, έτσι ώστε η επανάσταση να διαχωριστεί γαλήνια από το παρελθόν της.

Για την επαναστατική κριτική, το ζητούμενο δεν είναι να παράσχει μια νέα εκδοχή του παρελθόντος, αλλά να δείξει πώς το πραγματικό κίνημα απαγκιστρώνεται από το παρελθόν του· όχι μόνο να εξηγήσει τι οδήγησε στην τωρινή επαναστατική κατάσταση, αλλά να υπογραμμίσει αυτό που, στη σημερινή κατάσταση, εξηγεί την προηγούμενη διαδικασία παρέχοντάς της το επαναστατικό νόημά της. Μια τέτοια κριτική πρέπει να αντιμετωπίζει ως εχθρό καθετί που αποτιμά θετικά “το εποικοδομητικό έργο” των αναρχικών

επαναστατών του 1936, διότι αυτοί δεν μπορούν να θεωρηθούν εποικοδομητικοί παρά μόνο ως προς τον βαθμό της αποτυχίας τους και της ανικανότητάς τους να καταστρέψουν τα κριτήρια που σήμερα επιτρέπουν να αξιολογούνται στο πεδίο της οικονομικής ορθολογικότητας τα επιτεύγματά τους, και να επικυρώνεται η αυτοδιεύθυνση καταμετρώντας τα κιλά πορτοκαλιών ή ρυζιού που παράγονται από τις κολεκτίβες. Σαράντα χρόνια αργότερα, τα “φαντάσματα του 1937” στοιχειώνουν ξανά τη δημοκρατία. Αλλά αυτό που είναι ο εφιάλτης των διευθυνόντων δεν θα μπορούσε να είναι το όνειρο των επαναστατών: όταν κάποιος ονειρεύεται, είναι επειδή κοιμάται. Οι σημερινοί προλετάριοι πρέπει να αποδειχθούν *πολύ χειρότεροι* από τους εξεγερμένους του Μάη του 1937, που ήξεραν ήδη πώς να δράσουν χωρίς αρχηγούς, αλλά ωστόσο δεν ήξεραν πώς να δράσουν εναντίον τους. Η σύγχρονη ανατροπή δεν μπορεί να πυροδοτηθεί προτού εξαλείψει πλήρως κάθε προκατάληψη σχετικά με το παρελθόν.

Σύντροφοι,

Στην ισπανική οικονομία που βρίσκεται σε κρίση, ο μόνος τομέας του οποίου η επέκταση, αν και πολύ χαοτική, οδηγεί σε μια σημαντική δημιουργία θέσεων εργασίας, είναι αυτός της πολιτικής και συνδικαλιστικής αντιπροσώπευσης. Και μέσα σε αυτή τη φρενίτιδα των μαθημάτων ταχύρρυθμης εκπαίδευσης που αποσκοπούν στην προετοιμασία των νεοπροσληφθέντων όχι τόσο ως αντιπροσώπων των εργαζομένων όσο ως εμπορικών αντιπροσώπων (με την έννοια των περιοδεύοντων πωλητών) της δημοκρατίας και του συνδικαλισμού μεταξύ των εργαζομένων, πρέπει να δημιουργηθεί μια ξεχωριστή θέση για την αναστημένη CNT, λόγω της σημερινής αθλιότητάς της και του προηγούμενου

μεγαλείου του οποίου ισχυρίζεται ότι είναι ο κληρονόμος. Χωρίς να μιλήσουμε για τα γενετικά επιχειρήματα τύπου Σαντιγιάν [Santillán, Diego Abad de] (“Στην Ισπανία υπάρχει μια σχεδόν φυλετική τάση προς τον αναρχισμό”), η σημασία του αναρχισμού στο παλιό ισπανικό εργατικό κίνημα είτε αποδόθηκε καταχρηστικά στις ανεκδοτολογικές συμπτώσεις (για παράδειγμα στο ότι ο μπακουινιστής Φανέλι [Fanelli, Giuseppe] ήταν ο πρώτος απεσταλμένος της Διεθνούς στην Ισπανία), είτε ερμηνεύτηκε μεροληπτικά από την υπο-μαρξιστική κοινωνιολογία (η σημασία του αγροτικού προλεταριάτου και των βιομηχανικών εργατών πρόσφατης αγροτικής προέλευσης). Για μια πιο ιστορική κατανόηση, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το επαναστατικό κίνημα του προλεταριάτου καθορίζεται στις απαρχές του, μέσα στο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο κάθε χώρας, από αυτό που ήταν ο τυπικός τρόπος εμφάνισης της αστικής τάξης: είναι ταυτόχρονα η προγραμματική και οργανωτική κληρονομιά με την οποία οι προλετάριοι αρχίζουν να μάχονται, και το πεδίο στο οποίο μάχονται και που καθορίζει τους αγώνες τους· έτσι, η σημασία της πολιτικής στο οργανωμένο εργατικό κίνημα κάθε χώρας είναι ακριβώς ανάλογη με τον βαθμό ολοκλήρωσης που έχει προσδώσει η τοπική αστική τάξη στην πολιτική κυριαρχία της, στην οικειοποίηση του Κράτους εκ μέρους της. Και κανένας δεν πρέπει να εκπλήσσεται από το γεγονός ότι στην Ισπανία το προλεταριάτο δεν σταμάτησε στην πολιτική, καθώς η αστική τάξη περνούσε *αλλού* μέσω του συμβιβασμού με την αριστοκρατία της γης: η μαρξιστική θέση, ταυτίζοντας το προλεταριάτο με την αστική τάξη από τη σκοπιά της επαναστατικής κατάληψης της εξουσίας, δεν ήταν στην Ισπανία απλώς μια γενική στρατηγική αυταπάτη, αλλά ένα ιδιαίτερο τακτικό σφάλμα που παραγνώριζε εντελώς το νόημα των πρώτων μαχών· μια παρανόηση που θα επιδειωνόταν ακόμα περισσότερο με τις ποταπές αναγκαιότητες της αντιμπακουινιστικής πολεμικής. Αλλά αυτό που οι μεν δεν γνώριζαν, οι άλλοι απλώς το αγνοούσαν. Αν η επιστημονική ιδεολογία που βασιζόταν στη σύλληψη ενός οικουμενικά εφαρμόσιμου γραμμικού σχήματος έφτασε στη γραφειοκρατική αλήθεια της με τη σταλινική “θεωρία των σταδίων”, η ιδεολογία της ελευθερίας, από την πλευρά της, αποκάλυψε πλήρως τον απόκρυφο *αυταρχισμό* της όταν όλα τα ερωτήματα που είχε καταπνίξει διατυπώθηκαν πρακτικά μέσω της επανάστασης. Η ιστορική δικαιοσύνη επιφύλασσε έτσι στο ζήτημα της οργανωτικής διαμεσολάβησης, που αποτελούσε πάντα τον σάπιο καρπό του αναρχισμού, να απεικονίσει την αρνητική αποσύνθεσή του, μια διαδικασία σήψης που κατέληξε, στις 6 Νοεμβρίου 1936, στην προστακτική διαβεβαίωση της *Solidaridad obrera*: “Το προλεταριάτο της CNT συνεργάζεται από χθες στη διακυβέρνηση της Ισπανίας”· η επαναστατική αμεσότητα που εγγυόταν και υποσχόταν διαχρονικά ο αναρχισμός έβρισκε την απροσδόκητη πραγμάτωσή της σε αυτή την ξαφνική κυβερνητική μεταμόρφωση του προλεταριάτου. Αλλά αν η ιστορία, με όσα επιδίωξαν οι αναρχικές μάζες σε πείσμα των αρχηγών τους, έχει ήδη ασκήσει κριτική στη χειρότερη πλευρά του αναρχισμού, οφείλει σήμερα να ασκήσει κριτική στην *καλύτερη* πλευρά του, σε αυτήν ακριβώς τη δράση των μαζών που

εφαρμόζοντας το αναρχικό πρόγραμμα (όπως αυτό είχε βρει, στο Συνέδριο της Σαραγόσα²⁰, την τελευταία διατύπωσή του, ανώτατο στάδιο της διαχωρισμένης συνοχής της ιδεολογίας) προσέκρουσε απλώς στα όριά του και επιβεβαίωσε τις ανεπάρκειές του. Το πείραμα των κολεκτιβοποιήσεων δεν μπόρεσε να προωθήσει επαρκώς το αντι-οικονομικό πρόγραμμά του παρά μόνο στη γεωργία, στη βάση της σπάνης και του τοπικού περιορισμού ως “ελευθεριακός κομμουνισμός σε ένα μόνο χωριό” που διακηρύττει ότι εξοβελίζει, ταυτόχρονα με το χρήμα, το οικονομικό δεινό· ενώ στα εργοστάσια, η κολεκτιβοποίηση σταματούσε στην ανάληψη της οργάνωσης της παραγωγής από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, που έβρισκε έτσι μέσω αυτής της “πολεμικής προσπάθειας” τον δρόμο της ενσωμάτωσής της στο Κράτος. Αυτό που ο σύγχρονος αυτοδιαχειρισμός βλέπει εκεί ως πρόδρομο, ως καινοτόμο, όπως και οποιαδήποτε τιτοϊκή αυτοδιαχείριση, είναι ακριβώς αυτό που δεν έχει κανένα επαναστατικό μέλλον και μάλιστα ούτε καν πολύ αντεπαναστατικό μέλλον· και αυτό που θεωρείται ως αναχρονιστική ουτοπία, σύμφωνα με την αναπόδραστη κοινοτοπία του αναρχισμού που νοσταλγεί μια χρυσή εποχή –συγχέοντας το πρακτικό κίνημα με την κροποτκινική ιδεολογία του– είναι, αντιθέτως, φορέας ενός αυθεντικού *αρνητικού* μεγαλείου του οποίου το νόημα πρέπει να ξαναβρεθεί: ο αναρχισμός ήθελε να *καταργήσει* την οικονομία. Αλλά η οικονομία δεν μπορεί να καταργηθεί χωρίς να *πραγματωθεί*. Η αυταπάτη μιας κατάργησης της οικονομίας που δεν θα ήταν η πραγμάτωσή της δεν υποστηρίζεται πλέον σήμερα από ένα κίνημα που αντιμάχεται πρακτικά τις υπάρχουσες συνθήκες, αλλά προβάλλεται μόνο, μέσα στο πλαίσιο της ηθικής διαπαιδαγώγησης και της ανιαρότητας, από τον ανόητο οικολογικό ρεφορμισμό. Και η CNT που αναστήθηκε *παραπλεύρως* του προλεταριακού κινήματος, ως συνδικάτο *διάφορων επαγγελματιών* για τη λούμπεν αστική τάξη που αναζητά ιδεολογικές βεβαιότητες, είναι ο ιστορικός σκουπιδοτενεκές όπου ρίχνονται εντελώς φυσιολογικά οι οικολόγοι και τα προβλήματά τους σχετικά με τα απόβλητα. Ο αναρχισμός ήθελε να καταργήσει την οικονομία χωρίς να την πραγματώσει· ο μαρξισμός ήθελε να πραγματώσει την οικονομία χωρίς να την καταργήσει, ήθελε να πραγματώσει το προλεταριάτο ως “τη μεγαλύτερη παραγωγική δύναμη”, *πάλι οικονομική*. Και φυσικά, καμία από αυτές τις δύο μονομερείς θέσεις δεν μπόρεσε να πετύχει στο εγχείρημά της, αφού καθεμία έπρεπε να κάνει τη στιγμή της αλήθειας το αντίθετο από αυτό που ήθελε: στην αναρχική κολεκτιβοποίηση, η ανταλλαγή, που αποκλείστηκε τυπικά μαζί με τη χρηματική αφαίρεση, γενικεύτηκε ταυτόχρονα παντού ως συγκεκριμένο περιεχόμενο της δραστηριότητας, έτσι ώστε το σύνολο της ζωής έτεινε να γίνει ένα “οικονομικό πρόβλημα”· και στην τρομοκρατική δικτατορία της ιδεολογίας, που απαιτούσε την επαρκή ορθολογικότητα της οικονομίας, η ολοκληρωτική ταύτιση της γραφειοκρατικής εξουσίας με το προλεταριάτο εγκαταλείπει κάθε οικονομικό πρόβλημα στην αστυνομία, μέχρι την παράλογη περιφρόνηση των πρωταρχικών αναγκών της οικονομικής ορθολογικότητας. Σήμερα, η σύγχρονη επανάσταση,

²⁰ [ΣτΜ] Το συνέδριο της CNT στη Σαραγόσα έλαβε χώρα τον Μάιο του 1936.

μέσω των αγώνων όπου αρχίζει να ενοποιεί το σχέδιό της, μας δείχνει ότι η κατάργηση και η πραγμάτωση της οικονομίας είναι οι αδιαχώριστες όψεις ενός και του αυτού *ξεπεράσματος της οικονομίας*.

Το κίνημα των συνελεύσεων αντιμετωπίζει σήμερα, από τα πρώτα του βήματα, προκειμένου να ξεπεράσει την αρχική αυθόρμητη μορφή του, το καθήκον ενώπιον του οποίου είχε σταματήσει η προηγούμενη επαναστατική απόπειρα: την αναγκαιότητα να μην αρκестεί στην κατάληψη, αλλά να μετασηματίσει αμέσως τον κατακτημένο κοινωνικό χώρο, το έδαφος του διαχωρισμού στο οποίο ξαναγεννιούνται, σαν με φυσικό τρόπο, η ιεραρχία και η μη επικοινωνία. Αν η επανάσταση αναλαμβάνει έτσι το καθήκον της εκεί όπου το είχε αφήσει, αυτό δεν συμβαίνει εξαιτίας κάποιας μυστικιστικής νομοτέλειας, αλλά απλώς επειδή το όριο που είχε συναντήσει στο τέλος της ως ανεπάρκεια του συνειδητού σχεδίου της, το αντιμετωπίζει τώρα στην αρχή της, ως εμπόδιο για τη διατύπωση και την οργάνωση αυτού του σχεδίου: εκεί όπου βρισκόταν η αδυναμία της, βρίσκεται σήμερα η δύναμη του εχθρού, που στο μεταξύ διευθέτησε το έδαφός του, με ένα είδος αντίστροφης τακτικής της καμένης γης, ως κάτι που είναι σχεδόν αδύνατο να επανοικειοποιηθούμε. Έτσι, το περίφημο σύνθημα του Μπακούνιν: “το πάθος της καταστροφής είναι ένα δημιουργικό πάθος”, δεν αποτελεί πλέον τη λυρική έκφραση μιας υποκειμενικής αλήθειας, αλλά την ακριβή διατύπωση μιας αντικειμενικής ανάγκης: της δημιουργίας, πάνω στα ερείπια του ντεκόρ της παθητικότητας, της μοναδικής *επιχειρησιακής βάσης* από την οποία μπορεί να αναγνωρίσει τον εαυτό της και να περάσει στην επίθεση η εξουσία των συνελεύσεων. Είναι αυτή η ανάγκη να συγκροτηθεί το έδαφος της αυτονομίας που άρχισε να ικανοποιείται στις 3 Μαρτίου στη Βιτόρια,

με τους βανδαλισμούς και τα οδοφράγματα, και που εκφραζόταν συνοπτικά με τη διακοπή της κυκλοφορίας στην εθνική οδό Ιρούν-Μαδρίτης και στις κύριες οδούς πρόσβασης στην πόλη. Εκεί όπου σταματούν να κυκλοφορούν τα εμπορεύματα, αρχίζουν να συναντιούνται οι άνθρωποι. Στον κοινωνικό πόλεμο, το προλεταριάτο δεν έχει μόνο προβλήματα *πληροφόρησης* για τις θέσεις του εχθρού, αλλά επίσης για τις δικές του θέσεις. Καθετί που υπάρχει είναι φτιαγμένο για να το εμποδίσει να τα επιλύσει, επομένως πρέπει να καταστρέψει καθετί που υπάρχει. Το σημερινό κίνημα περιφρονεί την πολιτική, αλλά πρέπει να μάθει ότι για να την ξεπεράσει δεν αρκεί να την παραβλέψει· γιατί ενώ πίστευε ότι μπορούσε να αγνοεί το Κράτος, δεν αγνοήθηκε από αυτό. Δεν έχει πλέον αυταπάτες για τον “δημοκρατικό” συνδικαλισμό που του ετοιμάζουν, αλλά θα χρειαστεί να φροντίσει οπωσδήποτε για τους αυτόνομους δεσμούς του, έτσι ώστε τα τείχη των εργοστασίων να μην αποτελέσουν τα τελευταία προπύργια του παλιού κόσμου. Στις συνελεύσεις γειτονιάς, των οποίων η πρακτική διευρύνεται, επιβεβαιώνεται η τάση να επεκταθεί η άρνηση της εκμετάλλευσης στο σύνολο της καθημερινής ζωής, και έτσι να εμβαθύνει ως μια ριζική κριτική της μισθωτής εργασίας. Αυτές οι συνελεύσεις αποτελούν βέβαια τη βορά όλων των σταλινο-χριστιανών που ψαρεύουν στα θολά νερά της άθλιας επιβίωσης (σύλλογοι περιοίκων) με το γελοίο σύνθημα των “δημοκρατικών δημοτικών διοικήσεων”· αλλά διευρύνουν επίσης το πάθος του διαλόγου και την εμπειρία της αυτοάμυνας του. Την ίδια στιγμή που η μορφή της συνέλευσης υιοθετείται οπουδήποτε ανταποκρίνεται σε μια πραγματική ανάγκη, επαναφομοιώνεται ως καρικατούρα χωρίς περιεχόμενο οπουδήποτε είναι απαραίτητο να παριστάνει την πραγματικότητα: στην ανιαρότητα των φοιτητικών και προοδευτικών κακέκτυπων, στην ωχρότητα των υποκατάστατων που διανέμονται από το πολιτικό και πολιτιστικό θέαμα, εκ των οποίων τα μεν είναι πολύ πληκτικά, τα δε πολύ αγελαία. Αυτά τα θλιβερά καρναβάλια όπου η χαμέρπεια και η υποταγή γιορτάζουν την πλασματική λύτρωσή τους, με την τελετουργία της και τους μεσάζοντές της, δεν είναι ούτε η κύρια έκφραση, ούτε καν η εξασθενημένη ηχώ της πραγματικής ελεύθερης επικοινωνίας. Σε αντίθεση με το πρόγραμμα του εκτελεστού διαλόγου που γεννιέται από τις συνελεύσεις των εργαζομένων, εκεί αρκούνται σε μια ελευθερία έκφρασης που αποδέχεται την αδυναμία να κάνουν οτιδήποτε και επομένως τελικά να πουν οτιδήποτε. Εκεί θα ήθελαν να μιλήσουν για τα πάντα και καταλήγουν να μη μιλάνε για τίποτα. Εδώ, στις συνελεύσεις των εργαζομένων, θέλουν να μιλήσουν μόνο για όσα κάνουν, και καταλήγουν να μιλάνε για τα πάντα, διότι πρέπει να κάνουν όλα όσα είναι δυνατά, έστω και μόνο για να συνεχίσουν να μιλάνε, για να μην αποκατασταθεί το γραφειοκρατικό μονοπώλιο της έκφρασης. Ενάντια στην κονφουζιονιστική παρεμβολή, το κίνημα των συνελεύσεων θα πρέπει να καταφέρει να αντλήσει το ίδιο τη θεωρία από την πρακτική του και να *αποβάλλει* οτιδήποτε άλλο ως κοινωνικά επιβλαβή θόρυβο. Η πρώτη νίκη του είναι ότι έχει αναγκάσει όλους τους εχθρούς του να αποδεχτούν την ύπαρξή του και να προσποιούνται ότι

υποστηρίζουν τις προϋποθέσεις του. Ο ανταγωνισμός τους για την επαναφομοίωση και οι καυγάδες τους, με τις αμοιβαίες τρικλοποδιές, τους εξαντλούν όλους χωρίς κανέναν να καταφέρνει να κεφαλαιοποιήσει, όπως λένε, το χρυσάφι της αυτονομίας, που μετατρέπεται σε άνθρακα αμέσως μόλις επιχειρούν να κόψουν από αυτό το ιδεολογικό τους νόμισμα. Στην κίνηση της επιταχυνόμενης φθοράς των εξωτερικών αντιπροσωπεύσεων, ο πληθωρισμός ροκανίζει καθετί που μιλάει για αυτονομία χωρίς να είναι: εκτοπλασματικές μικρογραφειοκρατίες γεννιούνται και πεθαίνουν κατά τη διάρκεια μιας απεργίας, αποκτώντας ύπαρξη με τίμημα τη σαθρότητά τους και πληρώνοντάς το με την εξαφάνισή τους. Βλέπουμε ακόμα και τους σταλινικούς των Εργατικών Επιτροπών να βάζουν λίγο συμβουλισμό στον συνδικαλισμό τους και πολύ συνελουσιισμό στους ελιγμούς τους. Μέσα σε έναν χρόνο δραστηριότητας, οι σταλινικοί έχουν συνθέσει μια πραγματική εγκυκλοπαίδεια της χειραγώγησης προς χρήση του προλεταριάτου, που απαιτεί ένα και μόνο πρακτικό συμπέρασμα: οι επαναστάτες εργαζόμενοι δεν πρέπει, παραλυμένοι από τον δημοκρατικό φορμαλισμό, να είναι οι μόνοι που δεν θα επιχειρούν τίποτα για να καταφέρουν να επικρατήσουν οι θέσεις τους μέσα στη συνέλευση. Απέναντι στην υπερβολικά εξόφθαλμη ανεντιμότητα των σταλινικών, οι αριστεροί αντίπαλοί τους μπόρεσαν να εξασφαλίσουν κάποιες εφήμερες επιτυχίες στον βαθμό που την κατήγγελλαν, αλλά μόνο για όσο διάστημα αρκέστηκαν σε αυτό· η επιρροή τους έπεφτε ξανά αμέσως μόλις προσπαθούσαν να την χρησιμοποιήσουν. Ο καιροσκοπικός ακολουθητισμός τους μπορεί να τους φάνηκε ότι πετάει από νίκη σε νίκη, αλλά δεν είναι η κραυγή “όλη η εξουσία στις συνελεύσεις!” αυτή που κάνει τον Λένιν: δεν αρκεί να αναγνωρίζει κάποιος την εν κινήσει πραγματικότητα, πρέπει επίσης να αναγνωρίζεται από αυτή για να ισχυριστεί ότι είναι σε θέση να την ελέγξει και να την κατευθύνει. Οι τελευταίες κακοτυχίες του αποσυντεθειμένου λενινισμού καταδεικνύονται από την κωμική αμηχανία της μοναδικής αριστερής ομάδας (“Αντικαπιταλιστικές Πλατφόρμες”) που επιβίωσε ακολουθώντας το ρεύμα του κινήματος στη Βιτόρια: αυτή χρειάστηκε να υποστηρίξει ενάντια στους σταλινικούς τη διάλυση των αντιπροσωπευτικών επιτροπών για να διατηρήσει τη συνελουσιακή εικόνα της, και ταυτόχρονα να διακηρύξει ότι κατέχει μαζί με τις συνελεύσεις τη βάση της μυθικής μαζικής οργάνωσής της (Αντικαπιταλιστική Ταξική Οργάνωση, OCA [Organización de Clase Anticapitalista]) που, από τις αντιπροσωπευτικές επιτροπές μέχρι το συνέδριο των αντιπροσώπων, δεν θα σταματήσει να παίρνει την εξουσία· εντωμεταξύ, αυτοί οι αντικαπιταλιστές, αφού η 3^η Μαρτίου έβαλε τέλος στο περιθώριό τους για επαναφομοιωτικούς ελιγμούς με την έναρξη της γενικευμένης βίας, συστρατεύτηκαν μετριοπαθέστερα με τον πιο χριστιανικό πασιφισμό και με τη δημοκρατική εκδοχή των γεγονότων: “Στη Βιτόρια, δεν υπήρξε καμία σύγκρουση μεταξύ αστυνομικών και διαδηλωτών, αλλά μια βάνουση επίθεση ενάντια στον σεβασμό που οφείλεται σε έναν ιερό χώρο και ενάντια στην ανθρώπινη ύπαρξη” (Μανιφέστο της αντιπροσωπευτικής

επιτροπής που διαβάστηκε από τον Νάβες [Naves, Jesús Fernández] στις 6 Μαρτίου).

Σύντροφοι,

Η επανάσταση δεν είναι μια απόδειξη αλλά μια εκτέλεση. Οι προλετάριοι δεν έχουν ανάγκη από δικαιολογίες, γιατί δεν έχουν ανάγκη να πείσουν. Αυτό που επιδιώκουν είναι η δική τους ικανοποίηση: δεν ενεργούν για να ικανοποιήσουν τους άλλους. Δεν μπορούν να κατέχουν εξολοκλήρου τον ιστορικό τους λόγο παρά μόνο καθιστώντας τον νικηφόρο. Για άλλη μια φορά, ο αναγκαίος και επαρκής ορισμός του *σύγχρονου* συμβουλίου είναι η εκπλήρωση των ελάχιστων καθηκόντων του: η πρακτική και οριστική διευθέτηση όλων των προβλημάτων που η ταξική κοινωνία είναι σήμερα ανίκανη να επιλύσει. Όλα τα άλλα είναι φλυαρία των ανίκανων ή *αντιπερισπασμός* των χειραγωγών. Κανένας νομικός φορμαλισμός δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί στους εργαζόμενους που οργανώνονται σε συμβούλια την άσκηση της καθολικής δημοκρατίας τους: μόνο η μεγαλοπρέπεια θα τα καταστήσει μεγαλοπρεπή ενώ η ευτέλεια, ευτελή. Στην πρακτική των συνελεύσεων, όλα γίνονται δυνατά αλλά τίποτα δεν είναι εξασφαλισμένο. Η μόνη θεωρία των συμβουλίων των πρώην εργαζομένων που πρέπει να αναπτυχθεί είναι η θεωρία του *πολέμου* τους ενάντια σε καθετί που δεν είναι ο εαυτός τους, και ενάντια σε καθετί που στο εσωτερικό τους τα εμποδίζει να γίνουν η μοναδική εξουσία· ξεκινώντας από αυτό ακριβώς που καταλαμβάνουν και που, περιορίζοντας την κατάληψή τους, τείνει να τα επαναφέρει στο παρελθόν. Σε αυτόν τον πόλεμο όλα είναι πολύ απλά, αλλά ακόμα και το πιο απλό είναι δύσκολο. Κανένας δεν έχει την εμπειρία των πρακτικών προβλημάτων που παρουσιάζονται αθρόα και συσσωρεύονται, και ο χρόνος που απαιτείται για την απόκτησή της μπορεί να είναι ο χρόνος που αρκεί για να χαθούν όλα. Το προλεταριάτο οπλίζεται αφοπλίζοντας τον εχθρό του, επανοικειοποιούμενο τις δικές του δυνάμεις που στράφηκαν εναντίον του. Αλλά θα ήταν πολύ βολική η δημιουργία της ιστορίας και η επανάσταση θα ήταν ένα είδος ειδυλλίου αν επρόκειτο για ένα μόνο χτύπημα χωρίς διάρκεια και αν, εν συντομία, ο εχθρός βρισκόταν, προτού καν θελήσει να πολεμήσει, σε τέτοιες συνθήκες ώστε να μην μπορεί να πολεμήσει. Το όριο στην αυθόρμητη επίθεση των εργαζομένων είναι πάντα η οργανωμένη άμυνα του εχθρού, που τους υποχρεώνει να οργανωθούν οι ίδιοι σύμφωνα με τις ανάγκες τους και τα μέσα τους. Η πραγματική διεξαγωγή του κοινωνικού πολέμου, η ελεύθερη –δηλαδή προσαρμοσμένη στις ειδικότερες ανάγκες– χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων που είναι προσβάσιμα στους εργαζόμενους, θεωρήθηκε για πολύ καιρό ως ένα ζήτημα ανεξιχνίαστο από κάθε θεωρία, που δεν υπόκειται παρά μόνο στον αυθόρμητο αυτοσχεδιασμό της στιγμής. Τις περισσότερες φορές, αυτά τα προβλήματα παρουσιάζονται μόνο δευτερευόντως και ανώνυμα, σε αναμνήσεις και αφηγήσεις, διότι οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές αυταπατόντουσαν μέχρι το σημείο να μη βλέπουν στον αγώνα τους παρά μόνο μια τυπική διαδικασία που διευθετεί εντέλει την πραγματικότητα σύμφωνα με το ιδεώδες· είναι γνωστό ότι

αυτή η αυταπάτη έπληξε στον μεγαλύτερο βαθμό τους αναρχικούς, τόσο με τη μορφή της συνδικαλιστικής αντίληψης –που θεωρεί λυμένο το πρόβλημα της επαναστατικής επανοικειοποίησης– όσο και με εκείνη μιας στρατιωτικοποιημένης οργάνωσης εξωτερικής προς την τάξη –που θέλει να το λύσει με ένα μοναδικό και αμετάκλητο χτύπημα. Τα μέσα του κοινωνικού πολέμου περιλαμβάνουν τα μέσα που είναι απαραίτητα σε κάθε πόλεμο, αλλά δεν περιορίζονται ποτέ σε αυτά παρά μόνο με τον περιορισμό της επανάστασης σε πόλεμο, και με τη στρατιωτικοποίηση που αυτό συνεπάγεται. Όπως έλεγε ένας πολιτοφύλακας κατά τη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου, “με αυτόν τον τρόπο δεν πρόκειται να κερδίσουμε, εμείς”. Εν ολίγοις, η Ισπανία θα πρέπει να θυμηθεί αυτή τη φορά ότι είναι η κλασική χώρα του ανταρτοπόλεμου για να εφεύρει τις ανώτερες μορφές του που ταιριάζουν στη σύγχρονη επανάστασή της.

Σύντροφοι,

Όσα ζήσαμε δεν ήταν παρά μόνο το αμυδρό ξεκίνημα όσων θα επανέλθουν και θα διαρκέσουν πολύ. Για το νέο επαναστατικό κίνημα που γεννιέται αυθόρμητα από το έδαφος της εκσυγχρονισμένης ισπανικής κοινωνίας, το ζητούμενο είναι πάνω απ’ όλα να οργανωθεί και να ενοποιηθεί συνεκτικά τη βάση του σχεδίου του για την ανατροπή της ταξικής κοινωνίας. Η ασυμβίβαστη κριτική των αδυναμιών του προλεταριάτου που δεν έχουν ξεπεραστεί ακόμα –ξεκινώντας από τις ιδεολογικές αυταπάτες του για τον εαυτό του, για τον αγώνα του και για εκείνους που μιλάνε στο όνομά του, και από την ουσιαστικά αμυντική τακτική του– και η ασυμβίβαστη κριτική της τρέχουσας απόπειρας της καπιταλιστικής προσαρμογής, συνδέοντας τη μοίρα της με τις ριζοσπαστικές προλεταριακές δράσεις –που θα είναι σίγουρα πολλές μετά την αναπόφευκτη απογοήτευση που θα ακολουθήσει τις εκλογές– και με το μέλλον τους, πρέπει να δεχτούν επίσης να μοιραστούν την τωρινή απομόνωσή τους. Τη στιγμή που όλοι οι διακινητές νεκρών ιδεών “βγαίνουν από την παρανομία” για να σπεύσουν να πάρουν μια θέση μέσα στο πολιτικό και πολιτιστικό θέαμα, αυτή η κριτική βρίσκει το κέντρο της ύπαρξής της μέσα στη νέα παρανομία της πραγματικής ζωής, χωρίς επίσημη έκφραση, εκεί όπου σκιαγραφούνται νέες πρακτικές και νέες χειρονομίες άρνησης. Προετοιμάζει έτσι, πέρα από παροδικές αυταπάτες, το έδαφος στο οποίο θα συναντηθούν όλοι αυτοί που, καθώς νιώθουν ήδη την ανάγκη για την αλήθεια, αναζητούν τα μέσα για να την επιβάλουν πρακτικά: στην πρώτη θέση αυτών των μέσων βρίσκεται πραγματικά η αυτόνομη κριτική γλώσσα, με την οποία η επανάσταση μπορεί μόνη της να κατανοήσει τον εαυτό της χωρίς ιδεολογική διαμεσολάβηση και να προσδιορίσει τους εχθρούς της. Πρέπει να τελειώνουμε με την εργατίστικη παράδοση που επέδρασε για πάρα πολύ καιρό στο ισπανικό επαναστατικό κίνημα, με τον αντιδιανοουμενισμό της. Η απόρριψη της θεωρητικής δραστηριότητας που δικαιολογείται από τη λιγότερο ή περισσότερο συγκαλυμμένη ιδεολογία ως ανυπαρξία ιδεών, και που επιστρέφει σήμερα με τη μορφή ενός *ακατονόμαστου* συνδικαλισμού που εξυπηρετεί τους εργατιστές διανοούμενους και τους διανοουμενοποιημένους εργάτες, είναι

ακόμα πιο εγκληματική στον βαθμό που σήμερα έχει πρωταρχική σημασία η συνείδηση του αναγκαίου και το να συνοδεύουν τα όπλα της κριτικής την κριτική των όπλων.

Ακόμα πιο επικίνδυνοι στο άμεσο μέλλον είναι οι γραφειοκράτες των συνδικάτων και των κομμάτων που υποχρεώθηκαν να ανεχθούν την εργατική δημοκρατία για να γίνουν οι ίδιοι ανεκτοί από τους εργαζόμενους, χωρίς ωστόσο να εδραιώσουν τον συνδικαλισμό τους. Ξέρουν ότι θα πρέπει να εκμηδενίσουν όλες τις εκδηλώσεις της αυτονομίας γιατί διαφορετικά θα εκμηδενιστούν οι ίδιοι. Η αντεπίθεση έχει ήδη ξεκινήσει με τις συκοφαντίες της, τις απειλές της, τους χαφιεδισμούς της και τις βιαιοπραγίες της ενάντια σε απομονωμένους επαναστάτες. Στο εξής το ζητούμενο για τους γραφειοκράτες δεν είναι απλώς να εγκαταλείψουν στην καταστολή τους ριζοσπάστες εργαζόμενους, αλλά να τους παραδώσουν σε αυτήν και να τους κάνουν να σιωπήσουν, όποιο και αν είναι το χρησιμοποιούμενο μέσο. Η αυτοάμυνα απέναντι σε κάθε αστυνομία και κάθε υπηρεσία ασφάλειας, όποιο και αν είναι το χρώμα της, βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη. Το ίδιο και η ετυμηγορία των οδοφραγμάτων του Μάη του 1937: η επανάσταση μέχρι στιγμής το μόνο που έκανε ήταν να μεταμορφώσει τους σταλινικούς και τους συμμάχους τους. Τώρα το ζήτημα είναι να τους καταστρέψει.

Σύντροφοι,

Τα όπλα που χρησιμεύουν στην υπεράσπιση των εργαζομένων *ως μισθωτών* θα είναι τα τελευταία όπλα υπεράσπισης της ίδιας της μισθωτής εργασίας. Και για να περάσει το προλεταριάτο στην επίθεση με τη δική του μέθοδο πολέμου, πρέπει να πραγματώσει την αυτονομία του, διαχωρίζοντας τον εαυτό του από όλα όσα το συνδέουν με τον παλιό κόσμο: ο αγώνας για την κατάκτηση απαιτεί κατακτητικά όπλα.

ΚΑΤΩ ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ! ΚΑΤΩ Η ΤΑΞΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ!

ΖΗΤΩ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ! ΖΗΤΩ ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΕΡΙΦΡΟΥΡΗΣΗΣ!

ΖΗΤΩ Η ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ!

20 Απριλίου 1977

Δύο μπροσούρες κυκλοφόρησαν στην Ισπανία
με την υπογραφή *Los Incontrolados*,
η Ισπανική καμπάνια
της ευρωπαϊκής επανάστασης
και το *Χειρόγραφο που βρέθηκε στη Βιτόρια*, τον Μάρτιο του 1976
και τον Απρίλιο του 1977 αντίστοιχα. Αν και μέχρι σήμερα
δεν είχαν εμφανιστεί παρά μόνο αξιοθρήνητες μεταφράσεις,
ήταν ήδη γνωστό ότι αποτελούσαν
την πιο προχωρημένη κριτική που διατυπώθηκε στην Ισπανία,
τη στιγμή που οι αυτόνομοι αγώνες των εργαζομένων
δημιουργούσαν τη δυνατότητα ενός νικηφόρου αγώνα
ενάντια στην εδραίωση
ενός δημοκρατικού συνδικαλιστικού ελέγχου.
Θα εκτιμηθεί αυτή τη φορά πλήρως,
σε αυτή τη μετάφραση της δεύτερης από αυτές τις μπροσούρες,
της πιο σημαντικής από κάθε άποψη,
ο τρόπος με τον οποίο υποστηρίζονται εδώ οι προοπτικές
του κινήματος των συνελεύσεων,
μέσω του οποίου εκφράστηκε η πιο ριζοσπαστική
πτέρυγα του ισπανικού προλεταριάτου.
Αυτό το κείμενο, ως ανίκητο μέρος ενός κινήματος
προσωρινά νικημένου, παρέμεινε
έκτοτε η βάση της συζήτησης ατόμων και ομάδων που,
μαζί με την εξόφθαλμη απονεύρωση της C.N.T.,
αναγνωρίζουν στην εξουσία
των επαναστατικών συνελεύσεων των εργαζομένων
τη μόνη δυνατή μορφή αυτοοργάνωσης του προλεταριάτου,
στην Ισπανία και παντού.
Σε σχέση με τους *Incontrolados*, αρκεί να προστεθεί
σε όσα είπαν με εξαιρετικό τρόπο για τους εαυτούς τους ότι
ο καιρός τους θα επανέλθει
αναμφίβολα στην πορεία ενός κινήματος
που πρέπει να χειραφετήσει τα άτομα από κάθε εξωτερικό έλεγχο.